

II.

Informace
o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. čtvrtletí 2009

O b s a h

	Strana
INFORMACE O POKLADNÍM PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA 1. ČTVRTLETÍ 2009	1
A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	1
1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2009	1
2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	3
3. Příjmy státního rozpočtu	6
4. Výdaje státního rozpočtu	14
B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU	25
1. Vývoj státního dluhu	25
2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh	28
3. Dluhová strategie a řízení rizik	32
3. Řízení likvidity státní pokladny	35
C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY	39

Tabulková část :

- Tab. č. 1 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2009– příjmy
- Tab. č. 2 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2009 – výdaje
- Tab. č. 3 Příjmy kapitol r. 2009
- Tab. č. 3 Výdaje kapitol r. 2009
- Tab. č. 5 Souhrnná pozice státní pokladny
- Tab. č. 6 Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů

Informace
o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. čtvrtletí 2009

Informace o plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2009 je předkládána ve zjednodušené formě a obsahuje pouze **výsledky pokladního plnění státního rozpočtu**, jak to ukládá § 20 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Některé údaje v předkládané informaci nemusí být tedy plně srovnatelné s údaji, které jsou obsaženy ve finančních výkazech jednotlivých kapitol státního rozpočtu a jsou sumarizovány zhruba jeden měsíc po skončení čtvrtletí.

Součástí informace je kromě stručného hodnocení příjmů a výdajů státního rozpočtu z podkladů ČNB i **vývoj státního dluhu a situační zpráva o státní pokladně.**

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2009

Státní rozpočet na rok 2009 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 10. prosince 2008 zákonem č. 475/2008 Sb., který stanovil **příjmy ve výši 1 114,0 mld. Kč, výdaje ve výši 1 152,1 mld. Kč a schodek ve výši 38,1 mld. Kč.**

Východiska přípravy státního rozpočtu na rok 2009 byla následující:

- Programové prohlášení vlády, ve kterém byly definovány základní úkoly z oblasti veřejných rozpočtů;
- Konvergenční program ČR, kterým česká vláda jasně deklarovala snahu ukončit současnou situaci nadměrného deficitu a dosáhnout jeho postupného snižování;
- výdajové rámce na léta 2009 a 2010 stanovené usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 554 z 23. schůze 5. prosince 2007;

- střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2009 a 2010 schválený usnesením vlády č. 1062/2007 a předložený PSP ČR na vědomí;
- predikce základních makroekonomických indikátorů do roku 2009 (zpracovaná MF v červenci 2008).

Následující tabulka naznačuje tendence základních ukazatelů schváleného rozpočtu na rok 2009 ve srovnání s rozpočtem a skutečností roku 2008:

	2008		2009	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený	Skutečnost	Rozpočet schválený	SR 2009- SR 2008	SR 2009- Skut.2008	SR 2009/ SR 2008	SR 2009/ Skut.2008
Celkové příjmy	1 036,51	1 063,94	1 114,00	77,49	50,06	107,5	104,7
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>551,30</i>	<i>544,39</i>	<i>595,52</i>	<i>44,22</i>	<i>51,13</i>	<i>108,0</i>	<i>109,4</i>
DPH	191,90	177,82	194,10	2,20	16,28	101,1	109,2
Spotřební daně (vč. tzv. ekolog. daní)	134,80	125,54	143,90	9,10	18,36	106,8	114,6
DPPO	117,90	127,17	130,30	12,40	3,13	110,5	102,5
DPFO	90,20	94,96	107,20	17,00	12,24	118,8	112,9
Ostatní daňové příjmy	16,50	18,91	20,02	3,52	1,11	121,3	105,9
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>387,05</i>	<i>385,50</i>	<i>396,68</i>	<i>9,64</i>	<i>11,18</i>	<i>102,5</i>	<i>102,9</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>98,16</i>	<i>134,05</i>	<i>121,80</i>	<i>23,64</i>	<i>-12,24</i>	<i>124,1</i>	<i>90,9</i>
Celkové výdaje	1 107,31	1 083,94	1 152,10	44,79	68,16	104,0	106,3
<i>Běžné výdaje</i>	<i>978,94</i>	<i>978,91</i>	<i>1 038,01</i>	<i>59,07</i>	<i>59,10</i>	<i>106,0</i>	<i>106,0</i>
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>128,37</i>	<i>105,03</i>	<i>114,09</i>	<i>-14,28</i>	<i>9,06</i>	<i>88,9</i>	<i>108,6</i>
Saldo SR	-70,80	-20,00	-38,10	32,70	-18,10	53,8	190,5

V porovnání s rozpočtem na rok 2008 počítá schválený rozpočet na rok 2009 s nárůstem celkových příjmů o 77,5 mld. Kč, tj. o 7,5 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 44,8 mld. Kč, tj. o 4,0 %, a schodek by tak měl být nižší o 32,7 mld. Kč.

Z růstu celkových příjmů o 77,5 mld. Kč připadá na příjmy z daní a poplatků růst o 44,2 mld. Kč, tj. o 8,0 %, když největší nárůst představují předpokládaná inkasa daní z příjmů fyzických osob (o 17,0 mld. Kč, tj. o 18,8 %), daní z příjmů právnických osob (o 12,4 mld. Kč, tj. o 10,5 %) a spotřebních daní (o 9,1 mld. Kč, tj. o 6,8 %). Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení je vyšší o 9,6 mld. Kč, tj. o 2,5 % (relativně nízký předpokládaný růst souvisí se snížením sazeb pojistného na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku v souhrnné výši o 2,5 procentního bodu; u pojistného na důchodové pojištění se předpokládá růst o 31,3 mld. Kč, tj. o 9,7 %). Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů by měl vzrůst o 23,6 mld. Kč, tj. o 24,1 % (proti skutečnosti 2008 je rozpočet o 12,2 mld. Kč nižší - vliv vysoké loňské skutečnosti, která zahrnovala mimo jiné i nerozpočtované převody z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitol ve výši 47,5 mld. Kč. Transfery přijaté od EU a převody z Národního fondu by měly dosáhnout 96,3 mld. Kč (rozpočet 2008 činil 76,0 mld. Kč a skutečnost 2008 dosáhla 34,5 mld. Kč).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním prostředků proti rozpočtu 2008 o 44,8 mld. Kč, z toho růst o 59,1 mld. Kč (tj. o 4,0 %) připadá na běžné výdaje a pokles o 14,3 mld. Kč (tj. o 11,1 %) na výdaje kapitálové.

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů se podílejí především sociální dávky (růst o 28,0 mld. Kč). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 31,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery by měly proti rozpočtu 2008 vzrůst o 10,6 mld. Kč, transfery příspěvkovým apod. organizacím o 7,3 mld. Kč atd. Mandatorní výdaje by měly dosáhnout 616,9 mld. Kč a převýšit tak rozpočet 2008 o 35,5 mld. Kč, tj. o 6,1 %. Jejich podíl na celkových výdajích má vzrůst na 53,5 % (rozpocet 2008 předpokládal podíl ve výši 52,5 %).

Na poklesu rozpočtu kapitálových výdajů se podílejí především investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně, které proti rozpočtu 2008 klesly z 45,9 mld. Kč na 33,6 mld. Kč (vliv snížení transferů do SFDI). Dále to jsou například nižší transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (o 7,4 mld. Kč).

2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB ke konci března roku 2009 vyplývá převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 2,3 mld. Kč. Celkové příjmy dosáhly výše 271,6 mld. Kč a výdaje 273,9 mld. Kč.

Ukazatel	Skutečnost leden-březen 2008	2009			v mld. Kč	
		Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění 4=3:2	% plnění v roce 2008	Index 2009/2008
PŘÍJMY CELKEM	270,14	1114,00	271,57	24,4	26,1	100,5
VÝDAJE CELKEM	283,49	1152,10	273,91	23,8	25,6	96,6
SALDO	-13,35	-38,10	-2,35	6,2	18,9	17,6

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2009 ve výši 271,6 mld. Kč představovaly 24,4 % schváleného rozpočtu (v roce 2008 to bylo 26,1 %) a meziroční růst o 1,4 mld. Kč, tj. o 0,5 %. Proti 1/4 rozpočtu bylo inkaso o 6,9 mld. Kč nižší. Na meziročním růstu a plnění rozpočtu se podílely zejména nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery (růst o 20,5 mld. Kč a plnění na 54,8 %); ovlivněno především únorovým usnesením vlády č. 122/2009, kterým vláda schválila převedení prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS. Tyto prostředky jsou určeny na snížení schodku státního rozpočtu a jejich skutečný převod činil více než 32 mld. Kč. Opačným směrem na vývoj celkových příjmů působilo inkaso pojistného na důchodové

pojištění (pokles o 4,2 mld. Kč) a **inkaso daňových příjmů** (pokles o 14,8 mld. Kč). Zde se projevil meziroční pokles u všech „velkých daní“ (u spotřebních daní o 4,1 mld. Kč, u DPH o 2,7 mld. Kč, u daní z příjmů právnických osob o 3,7 mld. Kč a u daní z příjmů fyzických osob o 3,1 mld. Kč).

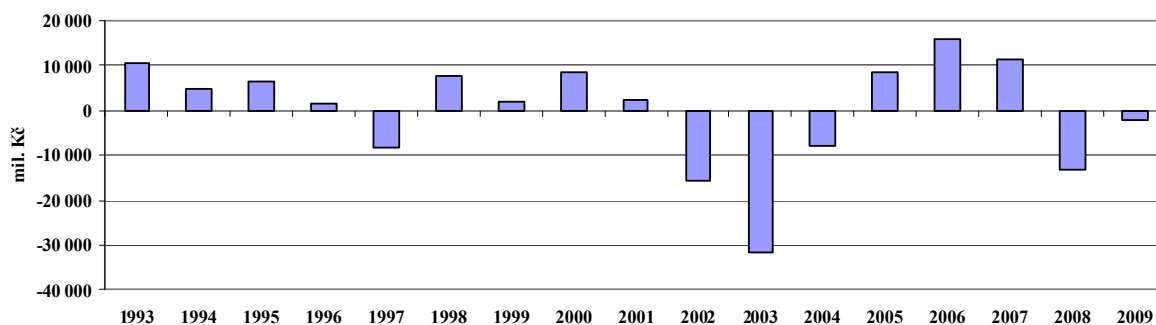
Celkové výdaje státního rozpočtu v 1. čtvrtletí roku 2009 ve výši **273,9 mld. Kč** představovaly **23,8 % schváleného rozpočtu** (v roce 2008 to bylo 25,6 %). **Meziročně klesly o 9,6 mld. Kč**, tj. o 3,4 %. **Proti alikvotě rozpočtu byly nižší o 14,1 mld. Kč**. Meziroční pokles souvisí s vyšší skutečností roku 2008, kdy v rámci převodu prostředků **na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji** byla již v březnu 2008 zaplacená záloha na 2. čtvrtletí ve výši 19,0 mld. Kč (v roce 2009 byla zatím zaplacená jen záloha na 1. čtvrtletí ve výši 19,3 mld. Kč). Na **sociálních dávkách** bylo vyčerpáno **105,0 mld. Kč** při **meziročním růstu o 5,7 mld. Kč** (z toho na **důchody** připadlo **82,6 mld. Kč** při meziročním růstu o 7,4 mld. Kč).

Vykázané saldo hospodaření státního rozpočtu (-2,3 mld. Kč) za 1. čtvrtletí roku 2009 představovalo **výsledek o 11,0 mld. Kč lepší než ve stejném období roku 2008**. Proti čtvrtletní alikvotě schváleného schodku je to výsledek o 7,2 mld. Kč lepší. Předstih plnění příjmů před čerpáním výdajů o 0,6 procentního bodu je proti 1. čtvrtletí roku 2008 vyšší o 0,1 procentního bodu.

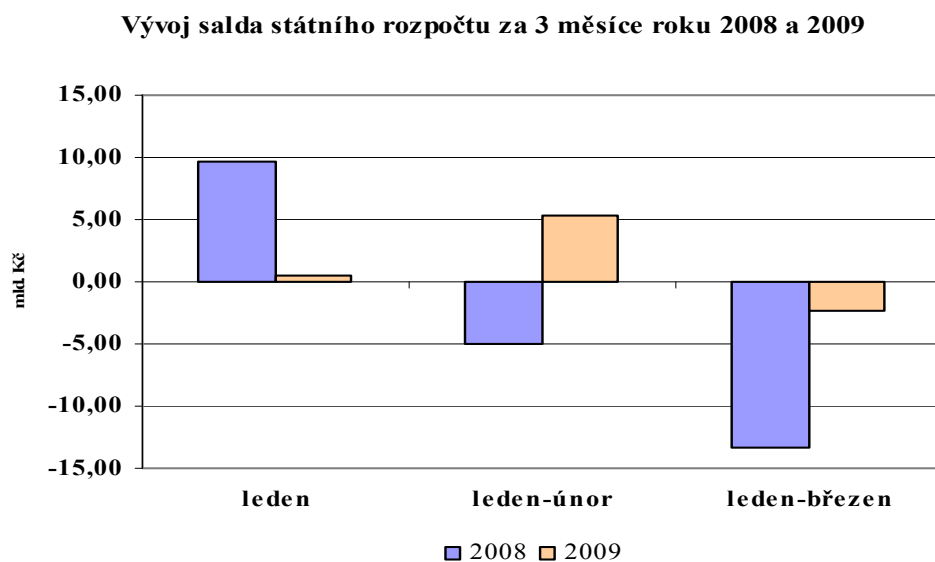
Na relativně pozitivní výsledek z hlediska meziročního srovnání mělo významný vliv výše uvedené usnesení vlády č. 122/2009 a také nezaplacení zálohy na 2. čtvrtletí na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji již v březnu (na rozdíl od roku 2008).

Následující tabulka a graf ukazují **vývoj salda státního rozpočtu v 1. čtvrtletí v letech 1993 – 2009**.

																	mil. Kč
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
10 410	4 880	6 491	1 701	-8 520	7 591	2 077	8 347	2 371	-15 737	-31 840	-7 819	8 248	15 754	11 263	-13 347	-2 346	

Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v průběhu 1. čtvrtletí roku 2009 ukazuje následující graf:

Podrobněji je hodnocení jednotlivých druhů příjmů a výdajů státního rozpočtu provedeno v dalších částech informace.

3. Příjmy státního rozpočtu

Za první čtvrtletí roku 2009 vykázal státní rozpočet celkové příjmy ve výši 271,6 mld. Kč, t.j. 24,4 % celoročního rozpočtu, z toho daňové příjmy představují 114,2 mld. Kč (19,2 %), příjmy z pojistného na sociální zabezpečení 90,7 mld. Kč (22,9 %) a ostatní příjmy 66,7 mld. Kč (54,8 %).

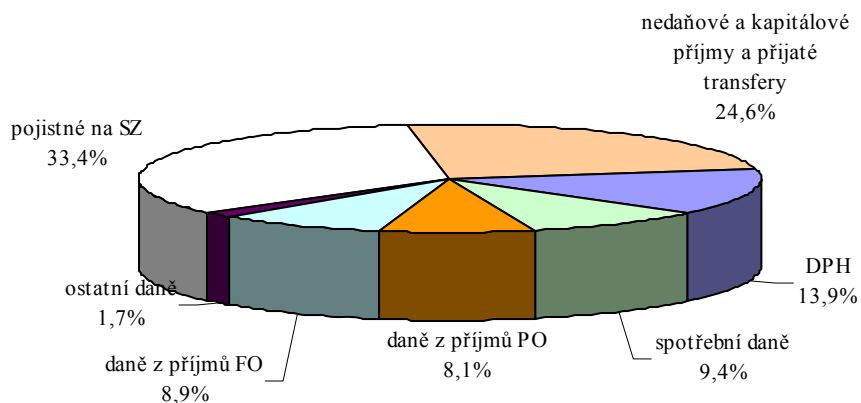
Příjmy státního rozpočtu	v mld. Kč					
	2008	2009			% plnění SR	Index
	Skutečnost leden-březen	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění	leden-březen 2008	skutečnost 2009/2008
1	2	3	4=3:2	5	6=3:1	
Příjmy celkem	270,14	1 114,00	271,57	24,4	26,1	100,5
v tom:						
Daňové příjmy celkem	223,89	992,20	204,85	20,6	23,9	91,5
<i>Daňové příjmy (bez pojistného SZ)</i>	<i>128,99</i>	<i>595,52</i>	<i>114,18</i>	<i>19,2</i>	<i>23,4</i>	<i>88,5</i>
v tom:						
- DPH	40,49	194,10	37,82	19,5	21,1	93,4
- spotřební daně (vč. tzv. ekologických daní)	29,55	143,90	25,45	17,7	21,9	86,1
- daně z příjmů PO	25,81	130,30	22,12	17,0	21,9	85,7
- daně z příjmů FO	27,33	107,20	24,27	22,6	30,3	88,8
vybíraná srážkou	1,64	6,80	1,55	22,8	42,1	94,4
ze závislé činnosti	20,23	87,40	19,31	22,1	25,9	95,4
z příznání	5,45	13,00	3,41	26,2	65,7	62,5
- správní poplatky vč. kolků	0,87	2,41	0,53	21,9	19,0	60,5
- majetkové daně	2,45	11,80	2,18	18,5	27,9	88,8
- clo	0,93	1,60	0,40	24,8	71,4	42,7
- poplatky za uložení odpadů	0,39	1,35	0,37	27,2	29,9	94,4
- ostatní daňové příjmy*)	1,16	2,86	1,04	36,5	232,1	90,0
Pojistné SZ	94,90	396,68	90,67	22,9	24,5	95,5
z toho: na důchody	78,16	352,61	80,59	22,9	24,3	103,1
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace	46,25	121,80	66,72	54,8	47,1	144,3
v tom:						
- kapitoly	35,43	107,31	26,87	25,0	41,0	75,8
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	15,00	96,25	17,53	18,2	19,7	116,9
převody z fondů OSS	16,78	0,00	5,92	x	x	35,3
přijaté sankční platby **)	0,30	1,24	0,37	29,5	21,1	121,3
soudní poplatky **)	0,25	0,60	0,30	49,4	35,3	120,0
dobrovolné pojistné	0,15	0,82	0,12	14,4	15,5	79,3
- kapitola Operace SFA	0,06	3,50	0,60	17,2	2,2	1062,3
- kapitola Státní dluh	1,59	6,68	1,62	24,3	109,1	102,0
- VPS	9,17	4,31	37,63	872,3	118,9	410,1
v tom :						
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,02	0,07	0,01	18,9	37,4	50,5
- splátky půjček ze zahraničí	0,04	0,16	0,29	182,6	6,3	673,1
- ostatní příjmy VPS*)	9,11	4,09	37,32	912,9	130,9	409,8

*) dopočet do celku

**) skutečnost roku 2008 byla součástí příjmů kapitoly VPS

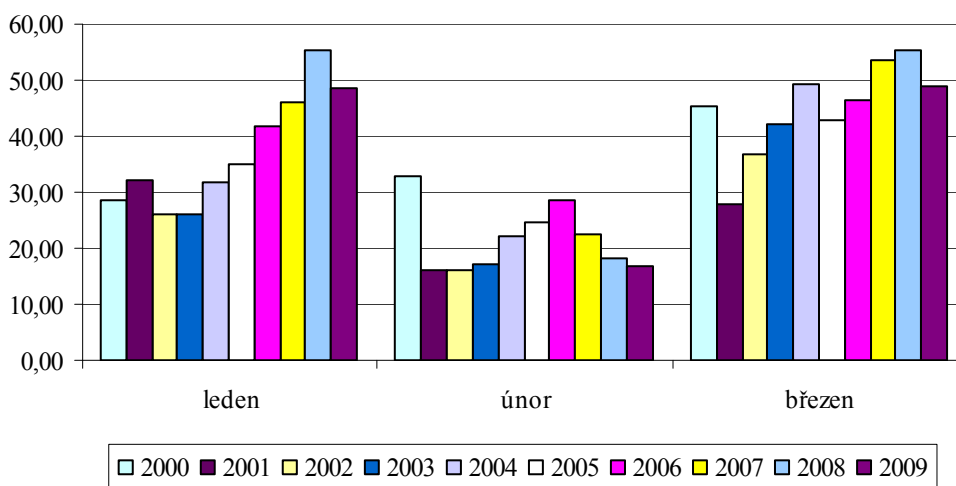
Z celkových příjmů představují 33,4 % příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, 13,9 % tvoří daň z přidané hodnoty (DPH), 9,4 % je podíl příjmů ze spotřebních daní, 8,9 % jsou daně z příjmů fyzických osob (DPFO) a 8,1 % daně z příjmů právnických osob (DPPO). Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace představují cca 24,6 %. Ostatní příjmy zahrnující mimo jiné clo, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, majetkové daně a správní poplatky včetně kolků jsou váhově méně významné a představují 1,7 % celkových příjmů.

Struktura celkových příjmů za 1. čtvrtletí 2009 je zřejmá z grafu:

Příjmy z daní a poplatků dosáhly za první čtvrtletí letošního roku 114,2 mld. Kč, což představuje 19,2 % schváleného rozpočtu a **meziroční pokles o 14,8 mld. Kč, tj. o 11,5 %** (rozpočet počítá s růstem 9,4 % proti skutečnosti roku 2008). Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku je plnění rozpočtu o 4,2 procentního bodu horší.

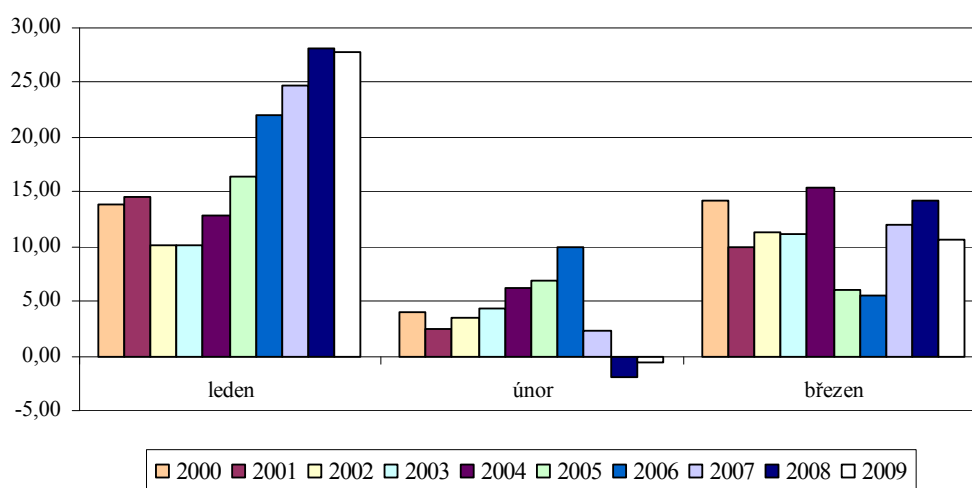
Vývoj daňových příjmů bez pojistného na sociální zabezpečení v jednotlivých měsících 1. čtvrtletí je patrný z následujícího grafu (v mld. Kč):

Na dani z přidané hodnoty bylo za 1. čtvrtletí letošního roku vybráno **37,8 mld. Kč**, tj. **19,5 %** rozpočtu, což je o 1,6 procentního bodu nižší plnění než ve stejném období minulého roku. **Meziroční pokles o 2,7 mld. Kč, tj. o 6,6 %**, je proti rozpočtované dynamice (9,2 % - měřeno ke skutečnosti 2008) nižší o 15,8 procentního bodu.

Meziroční vývoj je ovlivněn zejména negativním vývojem některých makroekonomických veličin v roce 2009. Inkaso prvního kvartálu letošního roku zahrnuje platbu daňové povinnosti za prosinec a poslední kvartál roku 2008, stejně jako vrácení nadměrných odpočtů přiznaných za stejné období loňského roku. Z tohoto důvodu může být tempo poklesu inkasa DPH ještě vyšší než celoročně plánované. Tento faktor je současně posilován nižším tempem růstu konečné spotřeby domácností v důsledku finanční krize. Na snížení inkasa DPH v 1. čtvrtletí 2009 se také projeví odložené nákupy osobních automobilů podnikateli v důsledku možnosti odpočtů DPH na vstupu platné od 1. dubna 2009.

Meziroční srovnání inkasa DPH za jednotlivé měsíce 1. čtvrtletí (v mld. Kč):

Inkaso **spotřebních daní (včetně tzv. daní ekologických)** dosáhlo výše **25,5 mld. Kč, což představuje 17,7 % rozpočtu** (ke konci března 2008 to bylo plnění na 21,9 %). Proti stejnému období minulého roku došlo k poklesu inkasa u těchto daní **o 4,1 mld. Kč, tj. o 13,9 %**. Rozpočet počítá s růstem o 14,6 % proti skutečnosti roku 2008. Propad souvisí s vysokým inkasem v počátku roku 2008 (splatnost daně za listopad a prosinec 2007) ovlivněným předzásobením tabákovými výrobky (v souvislosti s jejich zdražením od 1.1.2008). V samotném březnu (splatnost za leden 2009) bylo inkaso o 2,4 mld. Kč vyšší než v březnu 2008.

Inkaso váhově nejsilnější položky, **spotřební daně z minerálních olejů**, činilo v prvním čtvrtletí roku 2009 16,8 mld. Kč a zaznamenalo oproti shodnému období roku 2008 pokles o 0,7 mld. Kč (tj. o 4, %). Příčinou je pravděpodobně klesající počet doprav souvisejících s recesí ekonomiky.

Odvedená spotřební **daň z tabákových výrobků** poklesla ve sledovaném období meziročně o 4,1 mld. Kč, tj. o 46,5 %. Celkové inkaso v prvním čtvrtletí činilo 4,8 mld. Kč. Pokles lze přičíst především vlivu předzásobení se tabákovými výrobky s nižší sazbou daně v posledních měsících roku 2007, vyšší inkaso daně se poté projevilo počátkem roku 2008. Celkově lze považovat trh s tabákovými výrobky za nestabilní, především z důvodu silného konkurenčního boje mezi subjekty.

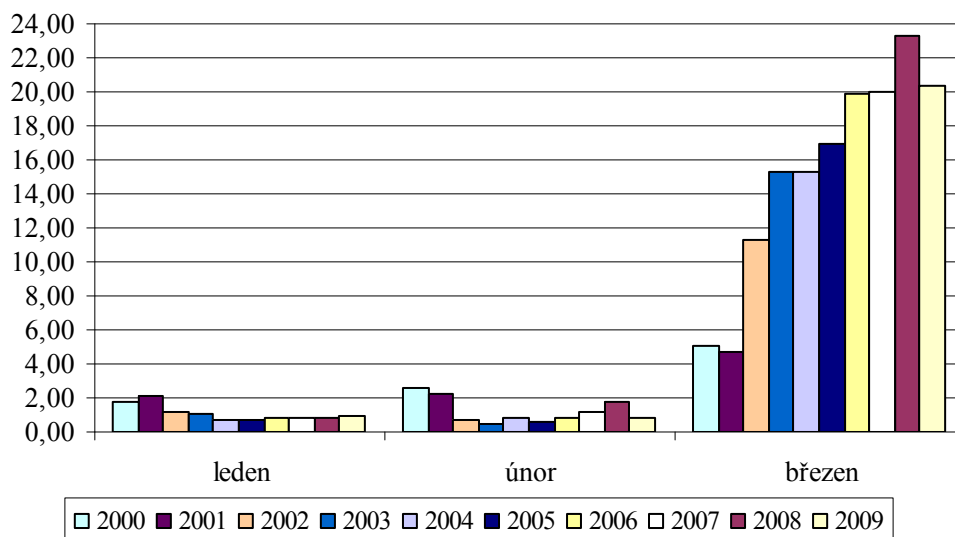
Ačkoliv inkaso spotřební **daně z lihu** vykazovalo v poslední době růstovou tendenci, v prvním čtvrtletí roku 2009 bylo na této dani vybráno 2,1 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč méně než ve srovnatelném období minulého roku. Tento pokles není však nijak markantní a nelze z něj prozatím vyvodit žádné závěry.

Relativně stabilní zůstává inkaso spotřební **daně z piva**, které rovněž pokleslo, ale pouze o 2 % a činilo v prvním čtvrtletí roku 2009 0,7 mld. Kč. Přibližně na stejné úrovni výběru minulého roku (0,1 mld. Kč) zůstává spotřební **daň z vína**.

Daně z příjmů právnických osob svým objemem **22,1 mld. Kč** představovaly **17,0 % rozpočtu** a byly pod úrovní loňského inkasa o 3,7 mld. Kč, tj. klesly o 14,3 %. Rozpočet počítá s růstem o 2,5 % proti skutečnosti roku 2008. Vysoké inkaso této daně v měsíci březnu (20,3 mld. Kč) souvisí s odvodem první čtvrtletní zálohy na daň u větších plátců.

Celkově bývá v 1. čtvrtletích u daně z příjmů právnických osob obvyklé nižší plnění, což souvisí s možností podání daňového přiznání do 30. června, kdy většina významných poplatníků DPPO využívá služby daňových poradců s odkladem podání přiznání do konce června, a také s postupným snižováním sazby DPPO od roku 2003 z původních 31 % na 21 % v roce 2008, na 20 % k 1. lednu 2009. Řada poplatníků také využila možnosti požádat o stanovení záloh jinak než podle poslední známé daňové povinnosti, a to s přihlédnutím nejen k poklesu sazeb daně, ale zejména s ohledem na dopady recese na ekonomickou aktivitu firem. Další okolností ovlivňující inkaso daně z příjmů právnických osob mohou být dopady protikrizových opatření v podobě rozhodnutí o zrušení povinnosti daň zálohovat pro poplatníky zaměstnávající maximálně 5 zaměstnanců, dále pak prostřednictvím úpravy záloh také zkrácení doby odepisování majetku v první a druhé odpisové skupině. Na základě vývoje pokladního plnění za 1. čtvrtletí roku lze předpokládat, že rozpočtové očekávání nebude naplněno.

Rozložení inkasa z DPPPO do jednotlivých měsíců prvního čtvrtletí ukazuje následující graf (v mld. Kč):

Inkaso **daní z příjmů fyzických osob dosáhlo 24,3 mld. Kč, tj. 22,6 % rozpočtu** (loni plnění na 30,3 %), při meziročním poklesu o 3,1 mld. Kč, tj. o 11,2 %. Rozpočet uvažuje s růstem o 12,9 % proti skutečnosti roku 2008.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla 19,3 mld. Kč při plnění rozpočtu na **22,1 %** (loni to bylo na 25,9 %) a meziročním poklesu o 0,9 mld. Kč, tj. o 4,6 %. Pokles souvisí i s tím, že letos nebylo možné uplatnit společné zdanění manželů (v dubnu by měly být nižší vratky daně). Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 11,3 %. Na základě vývoje pokladního plnění této položky státního rozpočtu lze předpokládat, že rozpočtované očekávání bude deficitní.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou, resp. z kapitálových výnosů, dosáhla 1,6 mld. Kč, což představuje **22,8 %** rozpočtu (loni plnění na 42,1 %) a meziročně byla nižší o 0,1 mld. Kč, tj. o 5,6 %. Rozpočet 2009 počítá s poklesem o 6,0 % proti skutečnosti roku 2008.

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 3,4 mld. Kč znamená plnění rozpočtu na **26,2 %** (loni to bylo 65,7 %) a byla tak o 2,0 mld. Kč pod úroveň inkasa ve stejném období roku 2008. Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 41,4 %. Rozpočtovaný předpoklad nebude pro tuto položku státního rozpočtu splněn.

Důvodem je rozhodnutí ústředního ředitele ÚFDŘ, kterým se realizuje rozhodnutí vlády ČR, o zrušení placení záloh na dani pro osoby samostatně výdělečně činné v tomto roce.

Příjmy ze **cla** náležející státnímu rozpočtu byly ke konci března 2009 vykázány ve výši **0,4 mld. Kč** (jedná se o národní podíl ve výši 25 % z předepsaných celních příjmů, který náleží ČR po vstupu do ES). Meziroční srovnání nemá vypovídající statistickou úroveň. Důvodem je jednorázový převod nárokového podílu ČR z vybraného cla za období 2004 až 2007 z mimorozpočtového účtu Generálního ředitelství cel, který byl proveden v 1. čtvrtletí minulého roku. Vyrovnání rozdílu ve výši mezi nárokovým podílem na cle a zálohovými odvody do státního rozpočtu bylo v loňském roce provedeno mj. na základě závěru kontrolní zprávy NKÚ z kontrolní akce č.7/2007.

Správní poplatky včetně kolků zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1. čtvrtletí 2009 částku **0,5 mld. Kč** a naplnily tak celoroční předpoklad na **21,9 %**.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet v 1. čtvrtletí 2009 celkem **2,2 mld. Kč**, což představuje **18,5 %** rozpočtu a meziroční pokles o 11,2 %.

Rozpočtované celostátní inkaso daní na rok 2009 (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) **ve výši 815,8 mld. Kč** je proti skutečnosti roku 2008 **o 70,9 mld. Kč, tj. o 9,5 %, vyšší**.

Skutečné celostátní inkaso všech daní dosáhlo k 31.3.2009 výše 156,0 mld. Kč, což představuje 19,1 % rozpočtu a meziroční pokles o 19,5 mld. Kč, tj. o 11,1 %. Ve stejném období minulého roku dosáhlo celostátní inkaso daní 175,5 mld. Kč, tj. 23,4 % schváleného rozpočtu, a měřeno k roku 2007 meziročně vzrostlo o 11,2 mld. Kč, tj. o 6,8 % (celoročně nedosáhlo rozpočet o 6,2 mld. Kč).

Celostátní výnos DPH dosáhl výše 54,3 mld. Kč, což je o 3,7 mld. Kč, tj. o 6,4 % méně, než ve stejném období minulého roku. Z tohoto objemu bylo **11,6 mld. Kč převedeno do rozpočtů obcí** (rozpočet na rok 2009 počítá s částkou 59,6 mld. Kč), téměř **4,9 mld. Kč do rozpočtů krajů** (rozpočet počítá s objemem 24,9 mld. Kč) a **37,8 zůstalo ve státním rozpočtu**.

Celostátní výnos spotřebních daní dosáhl za 1. čtvrtletí objemu 27,1 mld. Kč (plnění rozpočtu na 17,9 %) a z tohoto inkasa bylo téměř **1,7 mld. Kč převedeno SFDI** (9,1 % z daně z minerálních olejů).

Celostátní výnos DPFO dosáhl 36,2 mld. Kč a byl proti stejnému období předchozího roku **nižší o 5,0 mld. Kč, t.j. o 12,1 %**. Na této dani se kromě státního rozpočtu podílejí i rozpočty obcí a krajů. Do rozpočtů obcí bylo převedeno 9,0 mld. Kč (rozpočet počítá s objemem 42,1 mld. Kč), do rozpočtů krajů 3,0 mld. Kč (rozpočet je schválen ve výši 13,6 mld. Kč) a ve státním rozpočtu zůstal výnos ve výši téměř 24,3 mld. Kč.

Celostátní inkaso DPPO dosáhlo ke konci března 31,3 mld. Kč a je pod úrovní roku 2008 o 5,1 mld. Kč, t.j. o 14,1 %. I na této dani participují rozpočty obcí a krajů, do jejichž příjmů bylo za 1. čtvrtletí 2009 převedeno 9,2 mld. Kč (z toho obcím 6,5 mld. Kč a krajům 2,7 mld. Kč). Zbytek inkasa ve výši 22,1 mld. Kč byl příjmem státního rozpočtu.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly 90,7 mld. Kč, což představuje 22,9 % rozpočtu (loni to bylo 24,5 %) a **meziroční pokles o 4,2 mld. Kč, t.j. o 4,5 %**. Rozpočet počítá s růstem o 2,9 % proti skutečnosti roku 2008 (relativně nízký předpokládaný růst souvisí se snížením sazeb pojistného na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku v souhrnné výši o 2,5 procentního bodu). Z celkové částky připadlo na **důchodové pojištění 80,6 mld. Kč tj. 22,9 % rozpočtu**, při meziročním růstu o 2,4 mld. Kč, tj. o 3,1 % (rozpočet počítá s růstem o 10,2 %).

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery jsou v roce 2009 rozpočtovány ve výši 121,8 mld. Kč, tj. o 23,6 mld. Kč (o 24,1 %) více než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2008. Meziročně vzrostl rozpočet nedaňových příjmů o 4,1 mld. Kč a přijatých transferů o 20,2 mld. Kč. Rozpočet kapitálových příjmů klesl o 0,6 mld. Kč

V 1. čtvrtletí roku 2009 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše 66,7 mld. Kč, tj. 54,8 % rozpočtu, což je o 20,5 mld. Kč, tj. o 44,3 %, více než v roce 2008. Vysoké plnění je ovlivněno nerozpočtovanými příjmy v rámci přijatých transferů – především usnesením vlády č. 122/2009 a převody z rezervních organizačních složek státu do příjmů kapitol (viz dále).

Nedaňové příjmy - schválený rozpočet 20,7 mld. Kč - tvoří především příjmy z úroků a realizace finančního majetku (8,4 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,9 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,7 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,2 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,2 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,8 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), soudní poplatky (0,6 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč) a další.

Za 1. čtvrtletí roku 2009 dosáhly nedaňové příjmy podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu 7,7 mld. Kč, tj. 37,3 % rozpočtu. V roce 2008 to bylo 9,3 mld. Kč při plnění rozpočtu na 55,8 %. Z nich např. **příjmy z úroků a realizace finančního majetku činily 2,2 mld. Kč**; z této částky náleží většina prostředků **kapitole Státní dluh (1,6 mld. Kč)** - v této kapitole jsou od roku 2008 rozpočtovány **výnosy finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny** (rozpočet 2009 ve výši 6,7 mld. Kč). Z částky 2,2 mld. Kč se **0,6 mld. Kč stalo příjmem kapitoly OSFA** (šlo především o dividendy od společnosti E-ON a o čisté úrokové výnosy z investování na Jaderném účtu a účtu Rezervy pro důchodovou reformu). **Přijaté sankční platby dosáhly 366 mil. Kč, soudní poplatky pak**

296 mil. Kč. Dále to např. byly (údaje pouze za kapitoly VPS a OSFA) **přijaté vratky transferů** (1,1 mld. Kč) či **splátky půjčených prostředků ze zahraničí** (292 mil. Kč). **Dobrovolné pojistné** (118 mil. Kč) bylo příjmem kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozpočet kapitálových příjmů předpokládá v roce 2009 inkaso příjmů ve výši 1,7 mld. Kč (v roce 2008 to bylo 2,3 mld. Kč). Naprostá většina této částky se týká **příjmů z prodeje dlouhodobého majetku**.

Za 1. čtvrtletí roku 2009 dosáhly kapitálové příjmy výše **0,3 mld. Kč**, tj. 17,2 % rozpočtu. V roce 2008 to bylo také 0,3 mld. Kč při plnění rozpočtu na 13,8 %

V rámci přijatých transferů – rozpočet 99,5 mld. Kč - jsou rozpočtovány zejména prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie. Patří sem především investiční (rozpočet 47,7 mld. Kč) a neinvestiční (28,0 mld. Kč) **převody z Národního fondu** – jde hlavně o prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti na financování společných programů EU a ČR. **Neinvestiční transfery přijaté od EU** (20,6 mld. Kč) počítají zejména s příjmy pro kapitolu Ministerstvo zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky (20,5 mld. Kč).

V 1. čtvrtletí roku 2009 dosáhly přijaté transfery výše **58,7 mld. Kč**, tj. 59,0 % rozpočtu. V roce 2008 to bylo 36,7 mld. Kč při plnění rozpočtu na 46,2 %. Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vyplývají **transfery přijaté od EU** a **převody z Národního fondu** (investiční i neinvestiční) ve výši **17,5 mld. Kč**, tj. 18,2 % rozpočtu (96,2 mld. Kč). **Vysoké plnění rozpočtu přijatých transferů** ovlivnily především nerozpočtované příjmy, a to zejména příjmy související s únorovým **usnesením vlády č. 122/2009**, kterým schválila **převodění prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS**. Tyto prostředky jsou **určeny na snížení schodku státního rozpočtu** a jejich skutečný převod činil cca **32 mld. Kč**. V rámci stejného usnesení vlády došlo navíc k převodu **2,8 mld. Kč** z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS a tyto prostředky byly následně použity na pokrytí výdajů s jiným účelem. Stejným způsobem došlo k převedení více jak **0,7 mld. Kč** na základě **usnesení vlády č. 1626/2008**. **Převody prostředků z fondů organizačních složek státu** (především z rezervních fondů) **do příjmů kapitol** (s následným použitím ve výdajích na původní účel) ve výši **5,9 mld. Kč** byly o 10,9 mld. Kč nižší než v roce 2008.

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

4. Výdaje státního rozpočtu

Zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009, jsou celkové výdaje **stanoveny** ve výši **1 152,1 mld. Kč**, z toho 96,3 mld. Kč činí výdaje kryté předpokládanými příjmy z rozpočtu Evropské unie. Proti schválenému rozpočtu roku 2008 jsou celkové výdaje vyšší o 4,0 % (tj. o 44,8 mld. Kč). **Běžné výdaje** jsou ve schváleném rozpočtu 2009 zahrnuty v objemu **1 038,0 mld. Kč** při předpokládaném meziročním růstu o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč), **kapitálové výdaje** v objemu téměř **114,1 mld. Kč** při meziročním plánovaném poklesu o 11,1 %, tj. o 14,3 mld. Kč. V porovnání s rokem 2008 je rozložení výdajů mezi běžnými a kapitálovými dáno mj. změnou struktury výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu EU¹⁾.

Ve srovnání s čerpanými výdaji v roce 2008 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2009 vyšší o 6,3 % (o 68,2 mld. Kč). Běžné výdaje se mají zvýšit, stejně jako proti schválenému rozpočtu roku 2008, o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč) a kapitálové výdaje o 8,6 % (o 9,1 mld. Kč).

Mandatorní výdaje, které stát musí uhradit na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, jsou ve státním rozpočtu zahrnuty ve výši **616,9 mld. Kč**, tj. 53,5 % z celkových rozpočtovaných výdajů. Meziročně by se měly zvýšit o 6,1 % (o 35,5 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, resp. o 6,0 % (35,1 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. **Mandatorní sociální výdaje** jsou ve státním rozpočtu obsaženy ve výši **503,9 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 5,9 % (o 28,1 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům státního rozpočtu roku 2008, resp. o 5,0 % (o 27,2 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. Z nich na dávky důchodového pojištění připadá 336,6 mld. Kč, na dávky nemocenského pojištění 29,1 mld. Kč, na dávky státní sociální podpory 44,4 mld. Kč, na dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 7,3 mld. Kč, na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 15,6 mld. Kč, na podpory v nezaměstnanosti 5,0 mld. Kč, na platbu státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybranou skupinu obyvatel 47,4 mld. Kč, na mandatorní dotace zaměstnavatelům 4,1 mld. Kč, na příspěvek na penzijní připojištění 6,4 mld. Kč, atd. Plánované mandatorní sociální výdaje odčerpají 49,5 % celkových příjmů státního rozpočtu a na celkových rozpočtovaných výdajích roku 2009 se podílejí 47,7 % (bez příjmů z EU/EHP). Z ostatních mandatorních výdajů jsou objemově

¹⁾ např. celkový objem dotace kapitoly Ministerstvo dopravy Státnímu fondu dopravní infrastruktury byl ve schváleném rozpočtu 2008 zahrnut pouze do kapitálových výdajů ve výši 45,9 mld. Kč, v roce 2009 státní rozpočet počítá již s neinvestičními výdaji 3,7 mld. Kč z celkové částky 37,3 mld. Kč; v kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj byly transfery regionálním radám regionů soudržnosti 9,3 mld. Kč zahrnuty pouze v investičních výdajích, v roce 2009 jsou tyto transfery rozpočtovány v investičních výdajích pouze ve výši 1,2 mld. Kč z celkového objemu 8,5 mld. Kč, atd.

největší výdaje na dluhovou službu (48,2 mld. Kč), příspěvek státu na podporu stavebního spoření 14,6 mld. Kč, odvody a příspěvky do rozpočtu EU (35,2 mld. Kč), výdaje na státní záruky a negarantované úvěry s.o. SŽDC podle zákona č. 77/2002 Sb. (5,0 mld. Kč), atd.

Ostatní quasi mandatorní výdaje, které představují zejména finanční prostředky nutné k zabezpečení chodu a obrany státu, jsou rozpočtovány ve výši **228,1 mld. Kč**, vč. mezd organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Další prostředky nutné na zajištění provozu a plnění úkolů jednotlivých kapitol státního rozpočtu - **neinvestiční nákupy a související výdaje** - jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši **77,0 mld. Kč**.

Transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (bez dávek v hmotné nouzi, dávek zdravotně postiženým a bez příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách) jsou rozpočtem stanoveny ve výši **120,7 mld. Kč**, **dotace státním fondům** ve výši **64,0 mld. Kč** (bez dotací na činnost SZIF), atd.

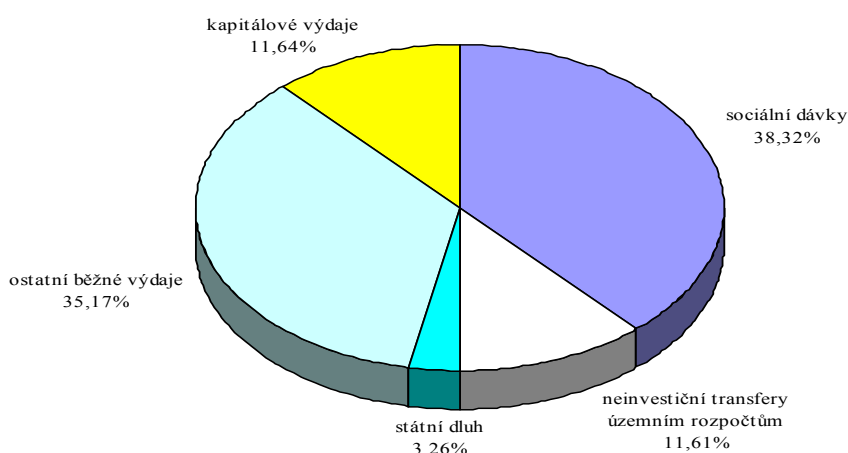
Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2009, vč. porovnání se stejným obdobím roku 2008:

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	2008		2009			Index skutečnost 2009/2008	Rozdíl skutečnost 2009/2008
	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen		
	1	2	3	4	5:4		
VÝDAJE celkem	283,49	25,6	1 152,10	273,91	23,8	96,6	-9,58
běžné výdaje	251,64	25,7	1 038,01	242,03	23,3	96,2	-9,61
z toho:							
- platy a ostatní platby za provedenou práci a pojistné	14,73	15,0	102,73	15,14	14,7	102,8	0,41
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění	11,84	24,8	47,40	12,01	25,3	101,4	0,17
- neinvestiční transfery státním fondům	10,79	29,2	32,05	10,23	31,9	94,8	-0,56
- neinv. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	50,93	41,1	134,49	31,81	23,7	62,5	-19,12
- neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.	9,36	20,1	53,80	11,88	22,1	126,9	2,52
- sociální dávky	99,27	25,2	422,01	104,96	24,9	105,7	5,69
z toho:							
důchody	75,12	24,6	336,57	82,56	24,5	109,9	7,44
podpory v nezaměstnanosti	1,87	26,7	5,00	3,07	61,4	164,2	1,20
dávky nemocenského pojištění	9,09	31,3	29,07	7,27	25,0	80,0	-1,82
dávky státní sociální podpory	11,07	24,2	44,40	10,20	23,0	92,1	-0,87
- aktivní politika zaměstnanosti	0,89	12,9	5,73	0,51	8,9	57,3	-0,38
- prostředky na insolventnost	0,04	20,0	0,22	0,08	36,4	200,0	0,04
- odvody a příspěvky do rozpočtu EU	10,42	34,9	35,20	12,32	35,0	118,2	1,90
- kapitola Státní dluh	8,06	17,7	48,61	8,93	18,4	110,8	0,87
- kapitola OSFA	0,02	1,2	0,70	0,02	2,9	100,0	0,00
kapitálové výdaje	31,85	24,8	114,09	31,88	27,9	100,1	0,03
z toho:							
- investiční nákupy a související výdaje	2,57	11,9	19,57	5,58	28,5	217,1	3,01
- investiční transfery podnikatelským subjektům	1,39	22,5	5,54	1,58	28,5	113,7	0,19
- investiční transfery veř. rozpočtům územní úrovně	0,09	22,5	5,54	0,05	0,9	55,6	-0,04
- investiční transfery státním fondům	20,82	45,4	33,57	12,58	37,5	60,4	-8,24

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2009 dosáhlo 273,9 mld. Kč, tj. 23,8 % schváleného rozpočtu, při meziročním poklesu o 3,4 % (o 9,6 mld. Kč). Skutečné čerpání tak bylo o 14,1 mld. Kč pod čtvrtletní alikvotou celoročního rozpočtu. Meziroční pokles ovlivnily zejména neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (o 19,1 mld. Kč) a investiční transfery státním fondům (o 8,2 mld. Kč), atd. Naopak zvýšení

výdajů bylo vykázáno např. u sociálních dávek (o 5,7 mld. Kč), u neinvestičních transferů příspěvkovým apod. organizacím (o 2,5 mld. Kč), u odvodů a příspěvků do rozpočtu EU (o 1,9 mld. Kč), atd. Ve stejném období roku 2008 byly výdaje celkem čerpány na 25,6 % rozpočtu při meziročním růstu o 22,9 % (o 52,8 mld. Kč), tj. o 6,7 mld. Kč více proti příslušné alikvotě rozpočtu. Ve srovnání s rokem 2008 bylo dosaženo nižšího čerpání rozpočtu běžných výdajů o 2,4 procentního bodu a vyššího čerpání rozpočtu kapitálových výdajů o 3,1 procentního bodu.

Strukturu výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2009 ukazuje následující graf:

Běžné výdaje ve výši **242,0 mld. Kč** byly plněny na 23,3 % rozpočtu a meziročně se snížily o 3,8 % (o 9,6 mld. Kč). Objemově nejvíce k celkovému meziročnímu poklesu běžných výdajů přispěly neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (o 19,1 mld. Kč), naopak se meziročně zvýšily výdaje na důchody (o 7,4 mld. Kč), odvody a příspěvky do rozpočtu EU (1,9 mld. Kč), neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím (o 2,5 mld. Kč), atd.

Významná část výdajů **125,4 mld. Kč** (45,8 % celkových výdajů, resp. 51,8 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**²⁾. Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2008 se tyto výdaje zvýšily o 4,4 % (o 5,2 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 3,4 procentního bodu, resp. z běžných výdajů o 4,1 procentního bodu, vyšší než v roce 2008.

²⁾ sociální dávky, sociální transfery územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní příspěvek na penzijní připojištění, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel

Sociální dávky³⁾ dosáhly celkem **105,0 mld. Kč** (43,4 % běžných výdajů, tj. o 3,9 procentního bodu více než v 1. čtvrtletí 2008) a byly čerpány na 24,9 % rozpočtu při meziročním růstu o 5,7 % (o 5,7 mld. Kč). Ve státním rozpočtu 2009 jsou zahrnuty ve výši 422,0 mld. Kč s předpokládaným meziročním růstem o 7,1 % (o 28,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 5,2 % (o 21,0 mld. Kč) proti skutečnosti 2008.

Největší objem sociálních dávek (78,7 %) představovaly výdaje na **důchody**, které dosáhly **82,6 mld. Kč**, tj. na 24,5 % rozpočtu, při meziročním růstu o 9,9 % (o 7,4 mld. Kč), když rozpočet 2009 počítá s meziročním růstem o 10,1 % (o 31,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 7,7 % (o 24,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. Na výši vyplacených důchodů za 1. čtvrtletí 2009 a jejich srovnání se stejným obdobím roku 2008 měla vliv nejen valorizace důchodů k 1.1. 2009 stanovená nařízením vlády č. 363/2008 Sb.⁴⁾, ale i mimořádná valorizace důchodů k 1.8.2008 daná nařízením vlády č. 211/2008 Sb.⁵⁾.

Na **ostatní dávky**⁶⁾ v sociální oblasti bylo vynaloženo celkem **9,1 mld. Kč**, tj. 25,3 % rozpočtu. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly **7,3 mld. Kč** (25,0 % rozpočtu) s meziročním snížením o 20,0 % (o 1,8 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2009 ve výši 29,1 mld. Kč je stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2008 (pouze o 0,2 % vyšší, tj. o 44,3 mil. Kč). Proti celoroční skutečnosti 2008 však v rozpočtu dochází ke snížení předpokládaných výdajů na nemocenské dávky o 9,4 % (o 3,0 mld. Kč) v souvislosti s rozhodnutím Ústavního soudu o zrušení 3-denní karenční doby s účinností od 30.6.2008⁷⁾. Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabývá odložené účinnosti dnem 1.1.2009, přísluší nemocenské vždy až od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, a to za kalendářní dny; po dobu prvních 14 dnů je zaměstnanec zabezpečen náhradou mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel a která náleží za pracovní dny při dočasné pracovní neschopnosti od 4. pracovního dne a při karanténě od 1. pracovního dne. Peněžitá

³⁾ důchody, ostatní dávky vč. dávek nemocenského pojištění, výdaje na dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti (bez sociálních dávek územním rozpočtům)

⁴⁾ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.1.2009 se zvyšuje od splátky důchody splatné po 31.12.2008 procentní výměra o 4,4 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje

⁵⁾ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.8.2008 se od splátky důchody splatné po 31.7.2008 zvyšuje základní výměra o 470,- Kč na 2 170,- Kč měsíčně

⁶⁾ dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči poskytovaný do zahraničí a další drobné dávky

⁷⁾ na základě rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí činila sazba nemocenského v červenci a srpnu za 1. až 3. den dočasné pracovní neschopnosti 60 % denního vyměřovacího základu tak jako od čtvrtého dne nemoci, od 1. září 2008 podle zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů, 25 % denního vyměřovacího základu

pomoc v mateřství, ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství se i nadále vyplácejí od vzniku sociální události, a to za kalendářní dny.⁸⁾ Všechny dávky nemocenského pojištění vyplácejí okresní správy sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu (z příjmů z pojistného).

Dávky státní sociální podpory⁹⁾ byly čerpány v celkové výši **10,2 mld. Kč**, tj. 23,0 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 7,9 % (o 867 mil. Kč). Ve schváleném rozpočtu jsou zahrnuty ve výši 44,4 mld. Kč, tj. 97,2 % schváleného rozpočtu roku 2008 (o 1,3 mld. Kč méně). Proti skutečnosti 2008 jsou plánované výdaje vyšší o 5,8 % (o 2,4 mld. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum a neprobíhají automatické valorizace těchto dávek (vláda má možnost valorizovat životní a existenční minimum a související dávky, nikoliv povinnost), např.:

- přídavek na dítě je vyplácen v pevné výši odstupňované podle věku dítěte;
- porodné je vypláceno v pevné výši 13 000,- na každé narozené dítě;
- existují tři varianty čerpání rodičovského příspěvku: 2-letý (11 400,- Kč/měsíc), 3-letý (7 600,- Kč/měsíc) a 4-letý (7 600,- Kč/ měsíc do 21. měsíce věku dítěte, pak 3 800,- Kč); u zdravotně postiženého dítěte se za daných podmínek vyplácí základní výměra 7 600,- /měsíc do 7 let dítěte; v roce 2008 rodičovský příspěvek činil 7 582,-/měsíc do 4 let věku dítěte, příp. do 7 let zdravotně postiženého dítěte;
- pohřebné 5 000,- Kč je vypláceno pouze osobám, které vypravily pohřeb nezaopatřenému dítěti, a rodiči nezaopatřeného dítěte s tím, že zemřelá osoba měla vždy v době úmrtí trvalý pobyt na území ČR; atd.

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce téměř **3,1 mld. Kč**, tj. 61,4 % rozpočtu, při meziročním růstu o 64,2 % (o 1,2 mld. Kč) a při plnění rozpočtu vyšším o 34,7 procentního bodu. Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji. Míra registrované nezaměstnanosti k 31.3.2009 vypočtená

⁸⁾ zákon č. 187/2006 Sb. zachovává systém redukčních hranic pro výpočet dávek nemocenského pojištění, nově zavádí třetí redukční hranici (redukční hranice jsou vyhlášovány ve Sbírce zákonů sdělením Ministerstva práce a sociálních věcí; v roce 2009 jsou stanoveny: první redukční hranice 786,- Kč, druhá redukční hranice 1 178,- Kč a třetí redukční hranice 2 356,- Kč); redukce se provede tak, že se u nemocenského a ošetřovného do první redukční hranice započte 90 % denního vyměřovacího základu, u peněžité pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a v mateřství 100 %; dále u všech dávek: z části denního vyměřovacího základu mezi první a druhou redukční hranicí se započte 60 %, z části mezi druhou a třetí 30 % a k části nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží; výše dávek nemocenského pojištění činí: u nemocenského 60 % denního vyměřovacího základu od 15. do 30. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti, 66 % od 31. do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti a 72 % od 61. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; výše ošetřovného činí 60 % denního vyměřovacího základu, výše peněžité pomoci v mateřství 70 % denního vyměřovacího základu

⁹⁾ přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

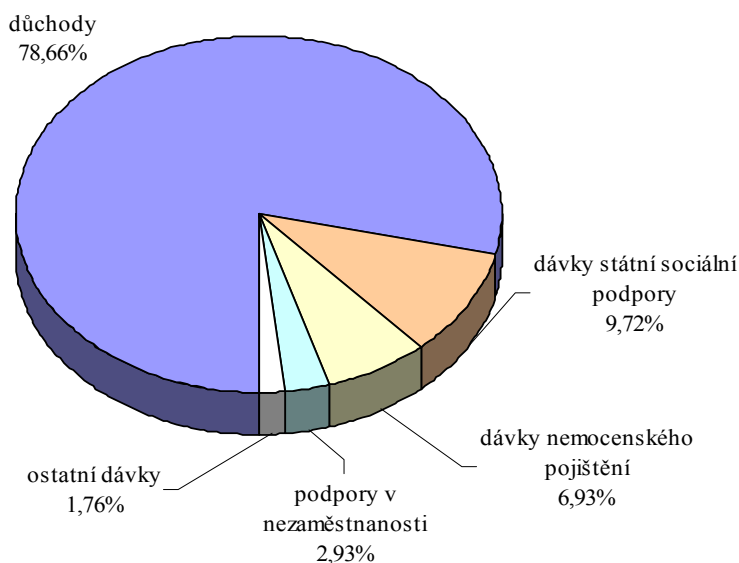
z dosažitelných uchazečů o zaměstnání činila 7,7 %, počet evidovaných nezaměstnaných dosáhl 448,9 tis. osob a počet volných míst 55,4 tis.

Srovnání s předchozími čtyřmi roky, koncem roku 2008 a vývoj nezaměstnanosti v 1. čtvrtletí 2009 ukazuje následující tabulka:

	březen 2005	březen 2006	březen 2007	březen 2008	prosinec 2008	leden 2009	únor 2009	březen 2009
míra nezaměstnanosti v %	9,4	8,8	7,3	5,6	6,0	6,8	7,4	7,7
nezaměstnanost v tis. osob	540,5	514,8	430,5	336,3	352,3	398,1	428,8	448,9
volná místa v tis.	55,9	70,5	107,7	151,3	91,2	68,5	64,9	55,4

Vzhledem k prohlubující se finanční a hospodářské krizi a s tím souvisejícím růstem nezaměstnanosti v roce 2009 souhlasila vláda svým usnesením č. 363/2009 mj. s přesunem vázaných prostředků v kapitolách státního rozpočtu podle usnesení vlády č. 122/2009 do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí na posílení závazného ukazatele „podpora v nezaměstnanosti“ ve výši 6,1 mld. Kč. Schválený státní rozpočet předpokládá meziroční snížení výdajů o 28,6 % (o 2,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti skutečným výdajům v roce 2008, kdy podpory v dosáhly téměř 7,1 mld. Kč, je rozpočtováno o 29,1 % méně (o 2,1 mld. Kč). Všechny podpory v nezaměstnanosti jsou vypláceny prostřednictvím úřadů práce (v Praze do 31.12.2008 vyplácely podpory v nezaměstnanosti úřady jejich městských částí, od 1.1.2009 je vyplácí pobočky Úřadu práce hl. m. Prahy).

Podíl jednotlivých sociálních dávek na celkových sociálních dávkách ukazuje následující graf:

Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**¹⁰⁾ činily **509,0 mil. Kč** a byly proti stejnému období roku 2008 nižší o 42,7 % (o 386,0 mil. Kč). Čerpáno bylo 8,9 % rozpočtu, tj. o 4,0 procentního bodu méně než v 1. čtvrtletí 2008. Rozpočet 5,7 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá pokles výdajů o 17,4 % (o 1,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a navýšení o 1,0 % (o 59,2 mil. Kč) proti skutečnosti 2008.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb. dosáhly v 1. čtvrtletí 2009 celkem **77,9 mil. Kč**, tj. 35,4 % rozpočtu; meziročně se tyto výdaje více než zdvojnásobily (o 40,2 mil. Kč).

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 15,1 % rozpočtu (14,7 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (ve stejném období předchozího roku to bylo 15,0 % rozpočtu). Meziročně tyto výdaje mírně vzrostly (o 2,8 %, tj. o 0,4 mld. Kč).

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly uvolněny ve výši **11,9 mld. Kč**, tj. 22,1 % rozpočtu (o 2,0 procentního bodu více než ve stejném období roku 2008). Meziročně se tyto výdaje státního rozpočtu zvýšily o 26,9 % (o 2,5 mld. Kč). Schválený rozpočet 53,8 mld. Kč počítá s meziročním růstem výdajů o 15,6 % (o 7,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008 a stejnou úroveň výdajů jako v roce 2008 (pouze mírné snížení o 0,1 %, tj. o 62,5 mil. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu **22,2 mld. Kč**, tj. na 28,0 % rozpočtu. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel, připadlo **12,0 mld. Kč** (25,3 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 1,4 % (o 178,7 mil. Kč). Státní rozpočet 47,4 mld. Kč předpokládá meziroční snížení výdajů o 0,7 % (325,0 mil. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 pak navýšení 0,3 % (o 150,9 mil. Kč). V roce 2009 zůstává platba státu za dotčenou osobu a měsíc 677,- Kč jako v roce 2008 v důsledku fixace všeobecného vyměřovacího základu v rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. **Neinvestiční transfery státním fondům** jsou v roce 2009 ve státním rozpočtu zahrnuty v částce 32,0 mld. Kč, z toho 28,3 mld. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond a 3,7 mld. Kč pro Státní fond dopravní infrastruktury; proti schválenému rozpočtu 2008, kde byly zahrnuty neinvestiční prostředky pouze pro Státní zemědělský intervenční fond, jsou výdaje pro tento fond rozpočtovány o 23,5 % (o 8,7 mld. Kč) nižší; proti skutečnosti 2008 se neinvestiční transfery státním fondům celkem mají snížit o 7,4 % (o 2,6 mld. Kč). Čerpáno bylo celkem **10,2 mld. Kč**, tj. 31,9 % rozpočtu při meziročním poklesu o 5,2 % (o 559,1 mil. Kč).

¹⁰⁾ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu bylo **veřejným rozpočtům územní úrovně** převedeno **31,8 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 23,7 % rozpočtu. Meziroční pokles o 37,5 % (o 19,1 mld. Kč) souvisel zejména s tím, že k 31. březnu byla kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedena záloha na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi pouze na 1. čtvrtletí (19,3 mld. Kč; na 2. čtvrtletí bude záloha převedena začátkem dubna), ale v roce 2008 byly obcím a krajům poskytnuty zálohy na 1. i na 2. čtvrtletí (po 19,0 mld. Kč). Dále bylo např. kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolněno na dávky v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 2,3 mld. Kč a na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 4,8 mld. Kč. Schválený rozpočet neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně 134,5 mld. Kč předpokládá meziroční nárůst o 8,6 % (o 10,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008 a o 12,8 % (o 15,2 mld. Kč) proti skutečnosti 2008.

Státní příspěvek na důchodové připojištění poskytnutý v 1. čtvrtletí roku 2009 činil **1,3 mld. Kč**, tj. 20,4 % rozpočtu, při meziročním růstu o 7,9 % (o 95,5 mil. Kč). Státní rozpočet 6,4 mld. Kč počítá s růstem těchto výdajů o 25,5 % (o 1,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti roku 2008 pak o 28,2 % (o 1,4 mld. Kč).

Na **odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie** je ve státním rozpočtu na rok 2009 vyčleněno 34,8 mld. Kč¹¹⁾; ke konci března byly **odvedeny** prostředky ve výši přes **11,9 mld. Kč**, tj. 34,3 % rozpočtu. Z toho odvod podle daně z přidané hodnoty, vč. korekcí Spojenému království, činil téměř 4,1 mld. Kč a odvod podle hrubého národního produktu 7,9 mld. Kč. Meziročně se tyto odvody zvýšily celkem o 14,6 % (o 1,5 mld. Kč). Kromě toho byl na počátku roku 2009 uhrazen roční **příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel** v částce **377,8 mil. Kč**. Státní rozpočet na rok 2009 počítá s růstem odvodů a příspěvků do rozpočtu EU celkem o 16,6 % (o 5,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti celoroční skutečnosti 2008 jsou rozpočtované výdaje na rok 2009 vyšší o 15,1 % (o 4,6 mld. Kč).

Výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) činily více než **8,9 mld. Kč**, tj. 18,4 % rozpočtu (o 0,7 procentního bodu více než v 1. čtvrtletí 2008), meziroční růst výdajů dosáhl 10,8 % (zvýšení o 870,5 mil. Kč). Čerpání finančních prostředků v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

¹¹⁾ stanovení této částky vychází z předběžného rozpočtu EU (PDB) za rok 2009, který předložila Komise, z devizového kurzu k 2.5.2008 (25,26 Kč/Eur), který byl použit v návrhu rozpočtu, a z předpokladu, že v roce 2009 vstoupí v platnost nové rozhodnutí Rady č. 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství; v průběhu roku budou odvody vlastních zdrojů přepočítány devizovým kurzem k 31.12.2008

Státní rozpočet na rok 2009 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **114,1 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2008 o 14,3 mld. Kč, tj. o 11,9 % méně, proti skutečnosti dosažené v roce 2008 pak o 9,1 mld. Kč, tj. o 8,7 % více. **Meziroční pokles** rozpočtovaných kapitálových výdajů (ve vztahu ke schválenému rozpočtu roku 2008) je ovlivněn řadou různorodých vlivů. Jedná se o jinou strukturu výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a státního rozpočtu. Například v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** jsou pro rok 2009 rozpočtovány investiční transfery regionálním radám pouze ve výši 1,2 mld. Kč (z celkové částky transferů regionálním radám 8,5 mld. Kč), v roce 2008 byly tyto transfery ve výši 9,3 mld. Kč rozpočtovány jen v rámci investičních výdajů. Snížení je dále ovlivněno strukturou transferů poskytovaných Státnímu fondu dopravní infrastruktury z rozpočtu **Ministerstva dopravy**. Na rozdíl od roku 2008, kdy byly rozpočtovány pouze investiční transfery, v roce 2009 rozpočet počítá i s neinvestičními transfery v rozsahu 3,7 mld. Kč (např. na opravy dálnic, silnic a železnic).

Uvedené příklady dokládají, že dochází k přesnějšímu rozpočtování programů EU (rozčlenění na investiční a neinvestiční), neboť již byly schváleny projekty EU na programovací období 2007-2013. V roce 2008 docházelo k přesunu do neinvestičních výdajů formou rozpočtových opatření v průběhu roku v návaznosti na schvalování programů a projektů EU.

Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivňuje dále rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu EU a stanovení priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů.

Kromě Ministerstva dopravy a Ministerstva pro místní rozvoj, u nichž došlo k nejvyššímu meziročnímu snížení kapitálových výdajů, byl menší pokles investičních výdajů zaznamenán u většiny ostatních kapitol státního rozpočtu, a to zejména u Ministerstva průmyslu a obchodu, u Ministerstva zdravotnictví a u Ministerstva obrany. Na druhé straně **k nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů** došlo především u Ministerstva životního prostředí, u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a u Ministerstva vnitra. Nově jsou od roku 2009 zařazeny **transfery na projekty financované z úvěrů** od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky, **v kapitole Státní dluh** - místo v kapitole Operace státních finančních aktiv, kde byly rozpočtovány do roku 2008.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (SFDI – 33,6 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (19,1 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku (17,1 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (9,1 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 114,1 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (38,0 mld. Kč, tj. 33 % všech kapitálových

výdajů státního rozpočtu), na kapitolu Státní dluh (15,5 mld. Kč), na Ministerstvo životního prostředí (9,9 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (9,8 mld. Kč), Ministerstvo obrany (8,1 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (5,1 mld. Kč), na Ministerstvo vnitra (5,0 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (4,1 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (2,8 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,3 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,9 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,5 mld. Kč) apod.

Značná část kapitálových výdajů souvisí s **financováním programů** reprodukce a provozování majetku, na které je rozpočtem určeno celkem **62,9 mld. Kč** (včetně běžných výdajů souvisejících s programy). Proti schválenému rozpočtu na rok 2008 jsou o 3,9 mld. Kč, tj. o 5,8 % nižší. Do výdajů roku 2009 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů EU v celkové výši 18,4 mld. Kč, proti roku 2008 o 6,9 mld. Kč (o 60,0 %) vyšší.

Z hlediska sektorů alokace jsou výdaje státního rozpočtu na programy směřovány především ve prospěch organizací vládního sektoru, tj. subjektů zřízených (založených) ústředním orgánem státní správy (38,6 mld. Kč, tj. 61,5 % všech výdajů na programy), v menším rozsahu pak veřejnému sektoru – obcím (7,9 mld. Kč), krajům (3,2 mld. Kč) a vysokým školám (2,8 mld. Kč). Další prostředky jsou určeny neveřejnému sektoru – jiným než bankovním a finančním institucím (1,4 mld. Kč) a jiným rozpočtem předběžně nekonkretizovaným sektorům (8,7 mld. Kč).

Výdaje na programy vedené v ISPROFIN byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na výdaje stanovené usnesením vlády č. 736/2008 ke státnímu rozpočtu ČR na rok 2009 a střednědobému výhledu na léta 2010 a 2011. Věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle programů jsou Ministerstvem financí sledovány v Informačním systému programového financování (ISPROFIN).

V souvislosti s připravovanou transformací programového financování byla změněna struktura státního rozpočtu s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy uváděny ve struktuře členění na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. v letech 2006-2013 dle údajů uvedených v ISPROFIN. Z celkových výdajů na programové financování ve výši 62,9 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 23,9 mld. Kč a v SMVS 38,9 mld. Kč.

V roce 2009 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 62,9 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (44,4 mld. Kč, tj. 70,7 %), další část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (10,1 mld. Kč, tj. 16,1 %), na zdroje ze strukturálních fondů EU (8,3 mld. Kč, tj. 13,1 %), zbytek připadá na zdroje z Finančního mechanismu EHP/Norsko (94 mil. Kč). Zatímco zdroje financování programů z rozpočtu kapitol-správců programů a ze strukturálních fondů EU se meziročně snížily, zdroje z Fondu soudržnosti EU a z FM EHP/Norsko se zvýšily.

Na kapitálových výdajích se významnou měrou podílejí i výdaje na transfery na projekty **financované z úvěrů od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky**. Úvěry přijaté Českou republikou od této banky jsou v letošním roce rozpočtovány v kapitole Státní dluh a jejich čerpání se očekává v celkové výši **15,8 mld. Kč**. Tyto prostředky jsou určeny zejména **pro Ministerstvo dopravy** (ve výši 13,5 mld. Kč), a to na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy, jihozápadní části (3,5 mld. Kč), a na rámcový úvěr přijatý Českou republikou od EIB na Operační program Doprava - A (10,0 mld. Kč). **Pro Ministerstvo zemědělství** (celkem 1,8 mld. Kč) na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (700 mil. Kč), na program prevence před povodněmi II (600 mil. Kč), na podporu obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží (400 mil. Kč) a na projekt Vodovody a kanalizace II (150 mil. Kč). **Pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** jsou úvěrové prostředky určeny na program obnovy a rozvoje Masarykovy univerzity v Brně (427 mil. Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech měsících roku 2009 ve výši **31,9 mld. Kč** představovalo již 27,9 % schváleného rozpočtu a bylo tak nad úroveň alikvoty rozpočtované hodnoty, což ovlivnily především transfery státním fondům, jmenovitě Státnímu fondu dopravní infrastruktury, jejichž čerpání dosáhlo 37,5 % rozpočtu. Meziročně byly kapitálové výdaje v absolutním vyjádření mírně vyšší než ve stejném období roku 2008 (index 100,1 %). Podrobnější plnění kapitálových výdajů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

Na projekty financované z úvěrů od Evropské investiční banky v rozpočtované výši 15,8 mld. Kč bylo z kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2009 převedeno zatím pouze 760 mil. Kč, přičemž celá tato částka byla rozpočtovými opatřeními transferována pouze Ministerstvu zemědělství. Z toho 540 mil. Kč představovaly prostředky účelově určené na pozemkové úpravy a programy protipovodňových opatření a 220 mil. Kč se týkalo prostředků na odstraňování povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření.

Podrobnější plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU

1. Vývoj státního dluhu

V 1. čtvrtletí 2009 došlo ke zvýšení státního dluhu o 0,7 mld. Kč z 999,8 mld. Kč na 1 000,5 mld. Kč. Znamená to, že v průběhu 1. čtvrtletí 2009 se dluh zvýšil o 0,1 %.

Při zvýšení státního dluhu z 999,8 mld. Kč na 1 000,5 mld. Kč se vnitřní státní dluh snížil o 0,3 mld. Kč a vnější státní dluh se zvýšil o 1,0 mld. Kč.

Přehled o vývoji státního dluhu v 1. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka:

v mil. Kč

	Stav 1. 1. 2009	Půjčky (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly (c)	Změna (a-b+c)	Stav 31.3. 2009
STÁTNÍ DLUH CELKEM	999 808	94 727	94 554	533	706	1 000 514
Vnitřní dluh	814 300	94 010	94 263		-253	814 048
Státní pokladniční poukázky	78 749	27 893	45 691		-17 798	60 951
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy	735 551	65 987	48 442		17 545	753 097
Krátkodobé půjčky	0	130	130		0	0
Vnější dluh	185 508	717	292	533	958	186 466
Zahraniční emise dluhopisů	137 870			515	515	138 385
Půjčky od EIB	46 812	717	292		425	47 237
Směnky	825			18	18	844

Státní půjčky v 1. čtvrtletí 2009 spočívaly především v emisích státních dluhopisů. Bylo realizováno 6 emisí krátkodobých státních dluhopisů, a sice státních pokladničních poukázek (SPP). Všechny tyto emise SPP byly primárně určeny k financování dlouhodobého státního dluhu. Celkový objem půjček prodejem SPP dosáhl v uvedeném období objemu 27 893 mil. Kč. Objem splátek SPP činil 45 691 mil. Kč. Stav státních pokladničních poukázek v oběhu se tak v průběhu 1. čtvrtletí 2009 snížil ze 78 749 mil. Kč na počátku roku na 60 951 mil. Kč, tj. o 17 798 mil. Kč.

V průběhu 1. čtvrtletí 2009 řešilo MF krátkodobý nedostatek likvidních finančních prostředků na účtu řízení likvidity státní pokladny formou pasivních depozitních operací. Objem půjček v rámci těchto operací činil v 1. čtvrtletí 2009 celkem 130 mil. Kč, objem splátek těchto operací pak rovněž 130 mil. Kč. Stav krátkodobých půjček na konci 1. čtvrtletí 2009 byl stejný jako na počátku, a to nulový.

V 1. čtvrtletí 2009 pokračovalo MF ve vydávání střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na domácím primárním trhu podle emisního plánu v souladu s emisní politikou nastoupenou od začátku roku 2000. Dne 23. 3. 2009 proběhlo vydání 1. tranše 56. emise 10letých dluhopisů v objemu 14 113 mil.Kč. Dále se uskutečnila tři znovuotevření 55. emise 8letých variabilně úročených státních dluhopisů v celkovém objemu 19 768 mil. Kč a jedno znovuotevření 54. emise 3letých dluhopisů v objemu 14 399 mil. Kč. Celkově tak emise domácích střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na primárním trhu dosáhly v 1. čtvrtletí 2009 výše 48 280 mil. Kč.

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Nominální objem tranše	Částka získaná primární aukcí	Kupón ¹	Výnos do splatnosti
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)	(% pa)
55, 4. tranše	19.1.2009	27.10.2016	6 773,61	6 458,83	4,28	5,10
55, 5. tranše	23.2.2009	27.10.2016	4 630,00	4 252,86	4,28	5,66
55, 6. tranše	9.3.2009	27.10.2016	8 364,06	7 569,52	4,28	5,76
56, 1. tranše	23.3.2009	11.4.2019	14 113,40	13 455,19	5,00	5,62
54, 6. tranše	30.3.2009	11.4.2011	14 398,50	14 509,56	4,10	3,70

V rámci úmoru střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů byla dne 23. března 2009 uhrazena částkou 37 874 mil. Kč při své splatnosti zbývající část jistiny 42. emise 5letých státních dluhopisů z roku 2004.

V průběhu 1. čtvrtletí 2009 MF uskutečnilo celkem 17 zpětných odkupů v celkovém objemu 10 568 mil. Kč. Všechny tyto zpětné odkupy se týkaly částí 42. emise 5letých státních dluhopisů.

Současně bylo provedeno celkem 39 prodejů SDD z portfolia v celkovém objemu 17 708 mil. Kč a v následující struktuře:

- 8 prodejů 50. emise 5letých státních dluhopisů z roku 2007 v celkovém objemu 4 000 mil.Kč
- 18 prodejů 54. emise 3letých státních dluhopisů z roku 2008 v celkovém objemu 11 268 mil. Kč
- 8 prodejů 55. emise 8letých variabilně úročených státních dluhopisů z roku 2008 v celkovém objemu 580 mil. Kč
- 5 prodejů 56. emise 10letých státních dluhopisů z roku 2009 v celkovém objemu 1 860 mil.Kč

¹ Ročně vyplácený kupon s výjimkou 55.emise vyplácené půlročně s půlroční refixací

Prémii emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na primárním trhu bylo v 1. čtvrtletí 2009 dosaženo v případě jedné z pěti vydaných tranší, přičemž její výše dosáhla 111 mil. Kč. Spolu s prémiemi dosažených v rámci obchodů s SDD na sekundárním trhu ve výši 207 mil. Kč tak dosáhly celkovéémie transakcí s SDD výše 318 mil. Kč. Naproti tomu suma diskontů dosáhla v 1. čtvrtletí 2009 výše 2 382 mil. Kč, z toho 2 145 mil. Kč na trhu primárním a 237 mil. Kč na trhu sekundárním. Pro srovnání, v 1. čtvrtletí 2008 dosáhlyémie výše 10 mil. Kč a diskonty 646 mil. Kč, což znamená, že v 1. čtvrtletí 2009 došlo meziročně jak k růstu prémií, tak i diskontů. Tato situace je způsobena jednak větším objemem emisí a prodejů SDD v 1. čtvrtletí 2009 oproti stejnému období minulého roku, jednak odlišným vývojem na krátkém a dlouhém konci výnosové křivky SDD.

Prémie emisí státních střednědobých a dlouhodobých dluhopisů jsou od roku 2008 součástí příjmů kapitoly Státní dluh².

Celkový objem domácích střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v oběhu se v důsledku emisí na primárním trhu a obchodů na trhu sekundárním zvýšil z 735 551 mil. Kč na počátku roku 2009 o 17 545 mil. Kč na 753 097 mil. Kč na konci 1. čtvrtletí roku 2009. Ke zvýšení tohoto objemu přispěly emise SDD na primárním trhu ve výši 48 280 mil. Kč a prodeje z portfolia MF na sekundárním trhu ve výši 17 708 mil. Kč, ke snížení pak splátky emisí SDD realizované v den jejich splatnosti ve výši 37 874 mil. Kč a zpětné odkupy SDD na sekundárním trhu ve výši 10 568 mil. Kč.

Ke konci 1. čtvrtletí 2009 byly v oběhu státní dlouhodobé dluhopisy emitované na zahraničních trzích v celkovém objemu 138 385 mil. Kč, zatímco na počátku roku 2009 tento objem činil 137 870 mil. Kč. Růst korunové hodnoty těchto dluhopisů ve výši 515 mil. Kč zapříčiněn znehodnocováním české měny.

Objem státních dluhopisů v oběhu vzrostl v 1. čtvrtletí 2009 o 262 mil. Kč (v nominálním vyjádření) z 952 171 mil. Kč na 952 433 mil. Kč. **Tento objem činil 100,0 % objemu dluhopisů na počátku roku, tzn. že v průběhu 1. čtvrtletí 2009 se prakticky nezměnil.**

Kromě výpůjček emisemi státních dluhopisů se v průběhu 1. čtvrtletí roku 2009 čerpaly půjčky od Evropské investiční banky (EIB) v celkové výši 717 mil. Kč: 9. ledna 2009 desátá tranše půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 264 mil. Kč a 16. března 2009 jedenáctá tranše půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 453 mil. Kč.

V průběhu 1. čtvrtletí 2009 se uskutečnily též splátky půjček od Evropské investiční banky v celkovém objemu 292 mil. Kč, kdy dne 16. března 2009 se uskutečnily dílčí splátky

² Včetně prémií z obchodů se státními střednědobými a dlouhodobými dluhopisy na sekundárním trhu.

půjčky na výstavbu dálnic B ve výši 177 mil. Kč, dílčí splátky půjčky na prevenci povodní ve výši 60 mil. Kč a dílčí splátky půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 55 mil. Kč.

Stav půjček od EIB se tak v průběhu 1. čtvrtletí 2009 zvýšil z 46 812 mil. Kč na 47 237 mil. Kč.

Vývoj úrokových sazeb

Výnosy SPP v 1. čtvrtletí roku 2009 dosahovaly ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 výrazně nižších hodnot. Zatímco výnos 3měsíční emise SPP v lednu 2009 činil 1,79 % p.a., v lednu 2008 tento dosahoval 3,78% p.a. V případě výnosu 12měsíční emise SPP se jednalo o hodnotu 2,26 % p.a. v lednu 2009 oproti 4,05% p.a v lednu 2008. V průběhu 1.čtvrtletí 2009 se projevil mírně rostoucí trend vývoje výnosů do splatnosti SPP.

Velikost a vývoj výnosů do splatnosti střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v průběhu 1. čtvrtletí 2009 závisely na délce splatnosti jednotlivých emisí.

Výnos 4. tranše 8leté 55. emise variabilně úročených SDD činil v polovině ledna 5,10 % p.a., v průběhu 1.čtvrtletí pak rostl na hodnotu 5,76 % p.a. na počátku března. Celkem tedy výnos u 55. emise vzrostl o 66 bazických bodů.

Výnos 1. tranše 10leté 56. emise SDD činil na konci března 5,62 % p.a., zatímco v roce 2008 na počátku března dosahoval výnos 7.tranše 51. emise SDD hodnoty 4,53 % p.a, tj. v roce 2009 byl o 109 bazických bodů vyšší.

Oproti tomu výnos 6. tranše 3leté 54. emise SSD činil na konci března 3,70 % p.a., zatímco na počátku března 2008 dosahoval výnos 2. tranše této emise úrovně 4,13 % p.a, tj. v roce 2009 byl o 43 bazických bodů nižší.

2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh

Podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), § 10, odstavec 4, tvoří od roku 2001 příjmy a výdaje státního rozpočtu spojené s obsluhou a s umořováním státního dluhu kapitolu Státní dluh.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka:

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost 1. čtvrtletí 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 1. čtvrtletí 2009	% Plnění	Index 2009/2008 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Příjmy kapitoly celkem	1 593	6 676	6 676	1 624	24,3	102,0
1. Úrokové příjmy celkem	1 561	6 666	6 666	1 624	24,4	104,0
vnitřního dluhu	1 561	5 916	5 916	1 624	27,5	104,0
<i>Z toho:</i>						
středně- a dlouhodobé dluhopisy	637	2 916	2 916	1 098	37,7	172,4
krátkodobé půjčky	924	3 000	3 000	526	17,5	56,9
vnějšího dluhu	-	750	750	0	0,0	-
<i>Z toho:</i>						
zahraniční emise dluhopisů	-	750	750	0	0,0	-
2. Realizovaný kurzový zisk	32	10	10	-	-	-

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1. čtvrtletím 2008 se v 1. čtvrtletí 2009 celkové příjmy kapitoly zvýšily o 2,0%, přičemž úrokové příjmy se zvýšily o 4,0 %. Příjmy kapitoly za 1. čtvrtletí 2009 se zvýšily meziročně ve srovnání s 1. čtvrtletím 2008 o 31 mil. Kč. Příjmy kapitoly jsou ve srovnání se schváleným rozpočtem, který je shodný s rozpočtem po změnách, o 0,7 procentních bodů pod alikvotou pro 1. čtvrtletí 2009.

Celkové příjmy kapitoly v 1. čtvrtletí 2009 dosáhly výše **1 624 mil. Kč**, což představuje 24,3% příjmů rozpočtovaných pro rok 2008. Příjmy kapitoly Státní dluh byly v 1. čtvrtletí 2009 tvořeny **výhradně úrokovými příjmy**.

Úrokové příjmy kapitoly Státní dluh ve výši 1 624 mil. Kč byly tvořeny téměř výhradně příjmy vnitřního dluhu, které dosáhly rovněž 1 624 mil. Kč. Z této částky představují příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů činily celkem 1 098 mil. Kč, kdy 780 mil. Kč činily alikvotní úrokové výnosy spojené s emisemi SDD na primárním trhu a prodeji těchto instrumentů na trhu sekundárním, 318 mil. Kč prémie spojené s transakcemi s SDD na primárním a sekundárním trhu a nepatrnou hodnotu též příjmy spojené s vratkami propadlých kupónů SDD vyplácených v minulých letech. Příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů vzrostly oproti 1. čtvrtletí 2009 o 72,4 % především v důsledku zvýšené emisní činnosti v 1.čtvrtletí 2009 oproti 1. čtvrtletí 2008.

Příjmy z krátkodobých poskytnutých půjček ve výši 526 mil. Kč jsou tvořeny zejména z příjmů z aktivních operací řízení likvidity na účtu řízení likvidity státní pokladny (repo operací se zástavou poukázek ČNB a SPP a depozitních operací) ve výši 522 mil. Kč. Příjmy

z cizoměnových aktivních depozit pak činí 4 mil. Kč. Příjmy z krátkodobých poskytnutých půjček poklesly ve srovnání s 1. čtvrtletím roku 2008 o 43,1 %, což bylo způsobeno menším objemem investovaných prostředků a nižšími úrokovými sazbami.

Úrokové příjmy vnějšího dluhu dosáhly v 1. čtvrtletí 2009 zanedbatelné výše 9 tis. Kč.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2009 podává následující tabulka.

Ukazatel	Skutečnost 1. čtvrtletí 2008	Rozpočet 2009		Skutečnost 1. čtvrtletí 2009	% Plnění	Index 2009/2008 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Výdaje kapitoly celkem	8 057	64 070	60 594	8 927	14,7	110,8
1. Úrokové výdaje celkem	8 033	47 937	47 937	8 902	18,6	110,8
na vnitřní dluh	6 412	37 274	37 274	7 010	18,8	109,3
<i>Z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	508	2 262	2 262	407	18,0	80,2
na středně- a dlouhodobé dluhopisy	5 902	35 013	35 013	6 602	18,9	111,9
na krátkodobé půjčky	2	-	-	0	-	0,2
na vnější dluh	1 621	10 662	10 662	1 892	17,7	116,7
<i>Z toho:</i>						
na zahraniční emise dluhopisů	1 210	8 173	8 173	1 461	17,9	120,7
na půjčky od EIB	411	2 489	2 489	431	17,3	104,9
2. Poplatky	24	300	300	25	8,4	105,1
3. Úmor státní dluhu	-	10	10	-	-	-
4. Transfery³	-	15 823	12 348	-	-	-

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1. čtvrtletím 2008 se v 1. čtvrtletí 2009 celkové i úrokové výdaje kapitoly zvýšily o 10,8%, zatímco státní dluh vzrostl o 16,3 % (v porovnání konec 1Q2009 / konec 1Q2008). Výdaje kapitoly za 1. čtvrtletí 2009 se zvýšily meziročně ve srovnání s 1. čtvrtletím 2008 o 870 mil. Kč. Výdaje kapitoly jsou ve srovnání s rozpočtem po změnách o 10,3 procentních bodů pod alikvotou pro 1. čtvrtletí 2009.

Celkové výdaje kapitoly v 1. čtvrtletí 2009 dosáhly výše **8 927 mil. Kč**, což představuje 14,7 % výdajů rozpočtovaných pro rok 2009. Úrokové výdaje činily 8 902 mil. Kč, poplatky pak 25 mil. Kč.

³ Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí

Růst úrokových výdajů v 1. čtvrtletí 2009 oproti stejnému období minulého roku byl dán zejména růstem státního dluhu. Úrokové výdaje jsou o 6,4 procentních bodů pod alikvotou pro 1. čtvrtletí 2009, což je dáno zejména nižším objemem vyplácených kuponů SDD v průběhu 1. čtvrtletí oproti zbytku roku.

V úrokových výdajích stále dominují úrokové výdaje na vnitřní dluh (7 010 mil. Kč), avšak v porovnání s 1. čtvrtletím 2008 se podíl úrokových výdajů na vnitřní dluh na celkových úrokových výdajích snížil o 1,1 procentního bodu z 79,8 % na 78,7 %.

Úrokové výdaje na vnitřní (domácí) dluh jsou složeny především z úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky a z úrokových výdajů na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy. Úrokové výdaje na státní pokladniční poukázky dosáhly v 1. čtvrtletí 2009 výše 407 mil. Kč oproti 508 mil. Kč ve stejném období roku 2008, což představuje úbytek 19,8 %.

Úrokové výdaje na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy dosáhly v 1. čtvrtletí 2009 výše 6 602 mil. Kč oproti 5 902 mil. Kč ve stejném období roku 2008, vzrostly tedy o 11,9 %. Většinu z těchto výdajů tvořily výdaje na vyplacené kupóny SDD, a to 3 872 mil. Kč. Úrokové výdaje na SDD byly dále zvyšovány výdaji na diskonty SDD ve výši 2 382 mil. Kč, přičemž z této částky činily diskonty z emisí na primárním trhu 2 145 mil. Kč a z obchodů na trhu sekundárním pak 237 mil. Kč. Výdaje ve výši 349 mil. Kč byly tvořeny vyplacenými alikvotními úrokovými výnosy ze zpětných odkupů na sekundárním trhu.

Součástí úrokových výdajů na vnitřní dluh jsou i výdaje na krátkodobé půjčky, které však dosahují zanedbatelné hodnoty 3 tis. Kč.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh ve výši 1 892 mil. Kč byly dány zejména úroky zahraničních emisí státních dluhopisů České republiky, které v 1. čtvrtletí 2009 činily 1 461 mil. Kč oproti 1 210 mil. Kč v 1. čtvrtletí 2008 (přírůstek o 20,7 %). Tyto úrokové výdaje byly určeny především výdaji na swapové operace, jenž byly realizovány pro zajištění těchto zahraničních emisí dluhopisů proti devizovému a úrokovému riziku. Výdaje na tyto zajišťovací operace činily v 1. čtvrtletí 2009 celkem 1 147 mil. Kč. Úrokové výdaje na zahraniční emise dluhopisů byly ovlivněny rovněž přímými výdaji na kupón 2. emise eurobondů ve výši 314 mil. Kč.

Druhou složkou úrokových výdajů na vnější dluh byly výdaje z titulu půjček od Evropské investiční banky (EIB) ve výši 431 mil. Kč, které se v porovnání s 1. čtvrtletím 2008 zvýšily o 5,1 %.

V 1. čtvrtletí 2009 činily poplatky spojené s obsluhou státního dluhu 25 mil. Kč, což je 8,4% rozpočtu. Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2008 se úhrady z titulu poplatků zvýšily o 5,1 %.

V roce 2009 byl ve výdajích kapitoly Státní dluh poprvé rozpočtován ukazatel „Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí“ (dále jen „transfery“). V rámci tohoto ukazatele jsou rozpočtovány prostředky získané z úvěrů od

Evropské investiční banky, které jsou v průběhu roku převáděny prostřednictvím rozpočtových opatření do jiných rozpočtových kapitol. Jinak řečeno, skutečné výdaje v rámci tohoto ukazatele kapitoly Státní dluh budou nulové.

V průběhu 1. čtvrtletí 2009 bylo formou rozpočtových opatření převedeno z „transferů“ celkem 3 475 mil. Kč. Rozpočet tohoto ukazatele se tak snížil z 15 823 mil. Kč na 12 348 mil. Kč.

3. Dluhová strategie a řízení rizik

Ministerstvo financí sledovalo během prvního čtvrtletí strategické cíle v oblasti řízení dluhového portfolia v souladu se Strategií financování a řízení státního dluhu pro rok 2009 zveřejněnou dne 1. prosince 2008 na základě rozhodnutí ministra financí ze dne 26. listopadu 2008 (č.j.: 20/95845/2008). Tento řídicí dokument konkretizuje roční program financování potřeb centrální vlády a kvantifikuje cíle, které vymezují operační prostor pro taktické řízení státního dluhu a státních finančních aktiv prostřednictvím aktivních operací na sekundárním trhu státních dluhopisů a finančních derivátů.

Přehled plnění strategických cílů ke konci prvního čtvrtletí 2009

Hodnocení směřování struktury dluhového portfolia k vyhlášeným cílům a plnění ročního programu financování státu ke konci prvního čtvrtletí 2009 je shrnuto následujícím přehledem.

UKAZATEL	Vyhlášený cíl pro rok 2009	Stav k 31. 3. 2009
Zahraniční emisní činnost	Max. 50% hrubé výpůjční potřeby 0,0 až 74,2 mld. Kč	0,0% 0,0 mld. Kč
Hrubá emise SDD	40,0 až 125,0 mld. Kč	66,0 mld. Kč
Čistá emise peněžních instrumentů	0,0 až 5,0 mld. Kč	-17,8 mld. Kč
Půjčky od EIB	15,8 mld. Kč	0,7 mld. Kč
Krátkodobý státní dluh	20% a méně	11,2%
Průměrná doba do splatnosti	5,5 až 7,0 let	6,8 let
Úroková re-fixace do 1 roku	30 až 40%	23,8%

Poznámky: SDD – domácí středně a dlouhodobé státní dluhopisy; Hrubá emise zahrnuje SDD sekundární prodeje.

Zdroj: MF ČR.

V oblasti zahraničního financování došlo v prvním čtvrtletí k čerpání dvou tranší půjček od Evropské investiční banky v celkové výši 0,7 mld. Kč, tj. cca 4,4 % tohoto typu financování schváleného zákonem o státním rozpočtu na rok 2009.

V oblasti domácí emisní činnosti došlo v prvním čtvrtletí k hrubé emisi středně- a dlouhodobých dluhopisů v nominální hodnotě 66,0 mld. Kč, z toho 17,7 mld. Kč bylo prodáno na sekundárním trhu prostřednictvím obchodních systémů Odboru řízení státního dluhu, čímž došlo k využití 52,8 % schváleného ročního maximálního limitu pro domácí emisní činnost. V průběhu 1. čtvrtletí 2009 došlo ke splátce zbývající částky jistiny 42. emise státních střednědobých dluhopisů ve výši 37,9 mld. Kč a zpětným odkupům ve výši 10,6 mld. Kč. Čistá emise státních dluhopisů za první čtvrtletí činila 17,5 mld. Kč. Celkový pokles peněžních instrumentů v oběhu ke konci prvního čtvrtletí činil -17,8 mld. Kč.

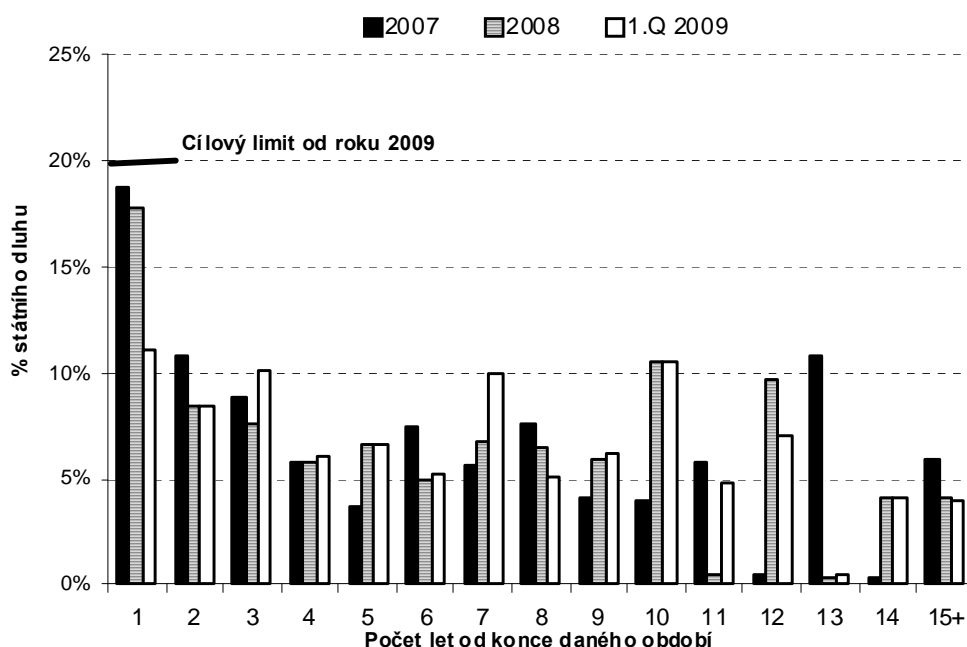
Refinanční riziko

Refinanční riziko zůstává i v roce 2009 rizikem, jehož stabilizace utváří centrální bod pro řízení emisní činnosti a operace se státními dluhopisy na sekundárním trhu. Od roku 2000 je toto riziko systematicky snižováno přepínáním ze státních pokladničních poukázek do středně- a dlouhodobých státních dluhopisů a eurobondů při financování dlouhodobého státního dluhu. Počínaje rokem 2007 je toto riziko aktivně řízeno také prostřednictvím zpětných odkupů státních dluhopisů a ostatních operací na sekundárním trhu.

Hlavním kritériem, které ministerstvo dlouhodobě používá pro měření tohoto rizika, je **krátkodobý státní dluh** (splatný do 1 roku). Ten se dařilo meziročně snižovat z hodnoty 69 % v roce 2000 na 25 % na konci roku 2004, na 22,1 % na konci roku 2005 a ke konci roku 2006 bylo dosaženo hodnoty 17,1 % v souladu s dlouhodobě cílovanou limitní hranicí 20 % a méně. Ta se tak definitivně stala počínaje rokem 2007 fundamentálním limitem emisní činnosti Ministerstva financí a řízení finančních rizik českého dluhového portfolia. Dosažením hodnoty 18,7 % byl tento limit ke konci roku 2007 splněn. Ke konci prvního čtvrtletí roku 2009 činila hodnota tohoto ukazatele 11,2 %.

Novým strategickým cílem počínaje rokem 2005 v oblasti řízení refinančního rizika je také **průměrná splatnost státního dluhu**, která ke konci roku 2005 dosáhla hodnoty 5,8 let, ke konci roku 2006 hodnoty 6,2 let a ke konci roku 2007 hodnoty 6,4 let. Ke konci prvního čtvrtletí roku 2009 činila hodnota tohoto ukazatele 6,8 roku a pohybuje se tak v mezích cílového pásma 6 až 7 let.

Klíčovým ukazatelem refinančního rizika je **stabilizace profilu splácení státního dluhu**. Vývoj tohoto profilu ke konci prvního čtvrtletí roku 2009 ve srovnání s koncem let 2007 a 2008 zachycuje graf.

Úrokové riziko

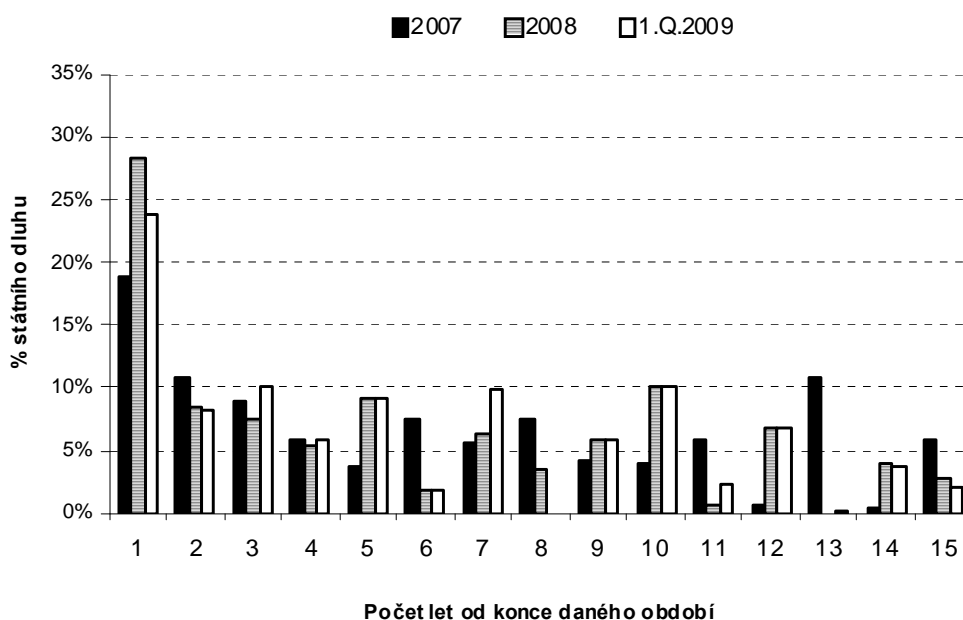
Struktura státního dluhu z hlediska úročení dluhových instrumentů zůstala během prvního čtvrtletí 2009 stabilizována pod hranicí 30% na úrovni 23,8 % co se týká úrokové refixace dluhového portfolia do 1 roku.

Státní dluh z hlediska úročení v letech 2004 až 2009 (stav na konci období, %)

	2004	2005	2006	2007	2008	1.Q 2009
Bezüročný dluh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fixně úročený dlouhodobý dluh	75,2	81,9	84,1	86,0	84,7	84,5
z toho: splatný do 1 roku	5,4	7,5	9,0	9,7	9,0	7,2
Státní pokladniční poukázky a krátkodobé půjčky na peněžním a depozitním trhu	21,2	13,6	11,5	9,2	7,9	6,1
Variabilně úročený dlouhodobý dluh	3,5	4,3	4,3	4,1	7,3	9,3
Dluh s úrokovou refixací do 1 roku včetně vlivu derivátových operací	27,0	30,4	25,4	26,0	28,5	23,8

Počínaje rokem 2006 došlo na základě schválené strategie financování a řízení státního dluhu k opuštění explicitního cílování modifikované durace. Novým klíčovým cílem pro řízení úrokového rizika byla vyhlášena úroková refixace do 1 roku v pásmu 30 až 40 % dluhového portfolia. Ke konci prvního čtvrtletí se tak hodnota tohoto ukazatele pohybovala pod spodní hranicí cílového pásma.

Úplný časový profil rozložení refixování instrumentů nominálního dluhového portfolia ke konci prvního čtvrtletí ve srovnání se stavem na konci let 2007 a 2008 zachycuje následující graf.

4. Řízení likvidity státní pokladny

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1. čtvrtletí roku 2009 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy poukázek ČNB v hodnotě 896 435 mil. Kč, splátky přitom dosáhly do konce 1. čtvrtletí 811 135 mil. Kč⁴. Celkový výnos těchto investic činil 496,51 mil. Kč. K 31. 3. 2009 byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky ČNB v nominální hodnotě 87 638 mil. Kč.

Současně byly do konce 1. čtvrtletí 2009 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy SPP v objemu 18 190 mil. Kč a splátky přitom dosáhly objemu 16 190 mil. Kč.

⁴ U všech instrumentů se jedná o hotovostní hodnotu bez úroků.

Celkový výnos těchto investic činil 10,12 mil. Kč. K 31. 3. 2009 byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky SPP v nominální hodnotě 42 011 mil. Kč., z čehož poukázky SPP v nominální hodnotě 2 011 mil. Kč představovaly hodnotu zástavy aktivních operací a poukázky SPP v nominální hodnotě 40 000 mil. Kč byly emitovány do vlastního portfolia.

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1. čtvrtletí 2009 realizovány krátkodobé investice ve formě depozitních operací v objemu 200 801 mil. Kč, splátky těchto investic pak dosáhly objemu 233 005 mil. Kč. Z důvodu krátkodobého nedostatku prostředků při řízení likvidity byly rovněž přijaty krátkodobé depozitní půjčky ve výši 130 mil. Kč, splátky těchto půjček činily rovněž 130 mil. Kč. Celkový čistý výnos depozitních operací (po zahrnutí půjček) činil 15,97 mil.Kč.

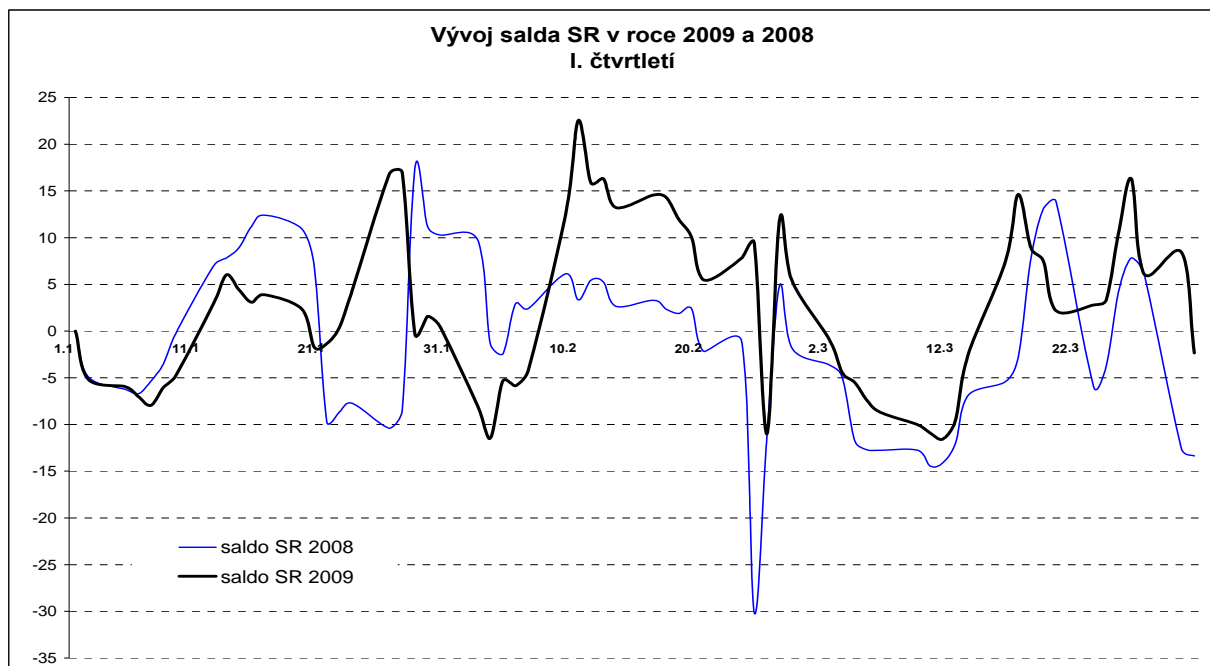
Následující tabulka porovnává výnosy a náklady v mil. Kč dosažené při řízení likvidity v 1. čtvrtletí roku 2009 se stejným obdobím předchozího roku:

	mil.Kč		
Řízení likvidity	1. čtvrtletí 2008	1. čtvrtletí 2009	2009/2008 (%)
Výnosy z operací s P ČNB	865,39	496,51	57,37
Úrokové výnosy/náklady na SPP	12,58	10,12	80,45
Výnosy z depozitních operací	14,53	15,97	109,91
Celkem	892,50	522,60	58,55

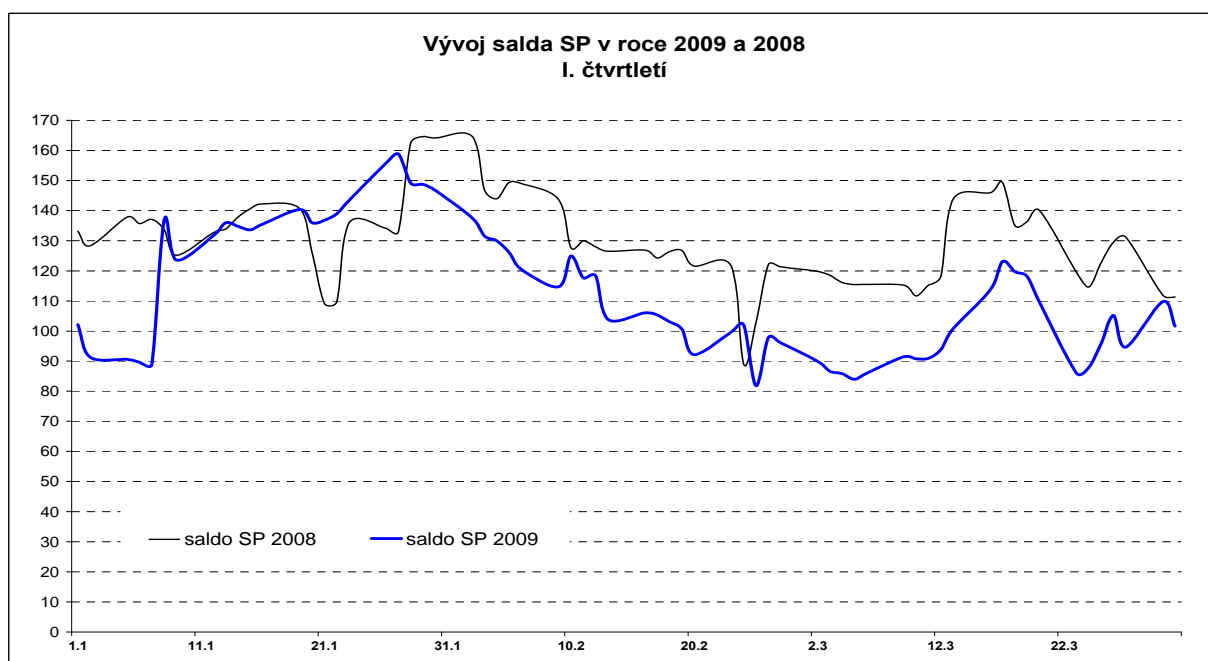
Z tabulky je zřejmé, že zatímco za 1. čtvrtletí roku 2009 úspory převýšily náklady celkem o 522,60 mil. Kč, ve stejném období roku 2008 úspory převýšily náklady o 892,50 mil. Kč. Operacemi s přebytkem finančních zdrojů státní pokladny bylo dosaženo v 1. čtvrtletí letošního roku o 369,90 mil. Kč nižšího výnosu než v 1. čtvrtletí minulého roku.

Podstatně nižší výnos z investování finančních prostředků souhrnného účtu státní pokladny v 1. čtvrtletí roku 2009 ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku byl způsoben menším objemem finančních zdrojů Státní pokladny, a to denně v průměru o 17,1 mld. Kč a nižšími úrokovými sazbami.

Vývoj salda státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2009 a 2008 v mld. Kč znázorňuje následující graf:

Vývoj salda státní pokladny za 1. čtvrtletí roku 2009 a 2008 v mld. Kč znázorňuje následující graf:

Ostatní operace řízení likvidity

V průběhu 1. čtvrtletí 2009 byly splatné investované prostředky získané ze zajišťovacích operací spojených s 3. emisí eurobondů na euroúčet dluhové služby ve výši 14 314 666,67 eur, výnos z této investice představoval 133 066,76 eur.

C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY

Státní pokladna (SP) zahrnuje veřejné peněžní prostředky, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny územním rozpočtům, Evropské unii, Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, dále na účtu řízení likvidity státní pokladny, na účtech mimorozpočtových prostředků organizačních složek státu, státních fondů a dalších účtech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Ke správě stanovených peněžních prostředků státní pokladny slouží, v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tzv. **souhrnný účet státní pokladny**, na kterém je soustředěna většina výše uvedených veřejných prostředků včetně výnosů z prodeje státních dluhopisů. Zůstatek prostředků na souhrnném účtu je využíván při řízení likvidity státní pokladny prostřednictvím obchodování s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami s cílem minimalizace výdajů spojených s obsluhou státního dluhu.

Souhrnný účet státní pokladny

Ukazatel	v mil. Kč			
	31.3.2008 (1)	31.3.2009 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	-13 347	-2 346	11 001	17,6
2. Sdílené daně určené územním rozpočtům - saldo	13 066	14 015	949	107,3
3. Sdílené příjmy ES a SR - saldo	634	623	-11	98,3
4. Sdílené daně určené SFDI, SFŽP - saldo	383	206	-177	53,8
5. Prostředky na účtech SFA	29 415	84 029	54 614	285,7
- toho: prostředky na umořovací účtu	17 968	74 272	56 304	413,4
6. Účet řízení likvidity státní pokladny	-111 234	-101 596	9 638	91,3
7. Účet financování státního dluhu				
8. Rezervní fondy a FKSP OSS - zůstatek	81 102	2 240	-78 862	2,8
A. Celková pozice státní pokladny (1. až 8.)	19	-2 829	-2 848	
B. Účet hospodaření státního rozpočtu		2 842		
C. Souhrnný účet státní pokladny (A+B)	19	13	-6	68,4

Jak je patrné z tabulky, souhrnný účet státní pokladny byl v posledních letech tvořen především prostředky rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP) a prostředky na účtech státních finančních aktiv. V 1. čtvrtletí 2009, stejně jako v roce

2008, byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány nejenom prostředky účelově určené ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), ale především prostředky získané dřívějšími emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení prostředků umořovacího účtu v rámci souhrnného účtu SP se proti roku 2008 výrazně zvýšilo (o 56,3 mld. Kč), když na druhé straně došlo k výraznému poklesu zapojení **prostředků rezervních fondů** organizačních složek státu, jejichž zůstatek k 31.3.2009 dosáhl 2,2 mld. Kč (vč. zůstatku FKSP), což znamenalo meziroční snížení o 78,9 mld. Kč (vliv novely rozpočtových pravidel, kterou byly zrušeny převody nečerpaných výdajů organizačních složek státu do rezervních fondů a usnesení vlády č. 122/26.1.2009, kterým byly převedeny prostředky rezervních fondů OSS ve výši 32 mld. Kč do příjmů státního rozpočtu na snížení schodku rozpočtu).

Ke konci března 2009 byl na souhrnném účtu SP vykázán zůstatek ve výši 13 mil. Kč (podrobněji viz tabulku č. 6 v příloze). Tento byl součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 2,3 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 271,6 mld. Kč a výdaji ve výši 273,9 mld. Kč,

- **zůstatku sdílených daní určených územním rozpočtům ve výši 14,0 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní ve výši 37,8 mld. Kč a skutečným převodem těchto daňových příjmů územním rozpočtům ve výši 23,8 mld. Kč (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – kraje a obce – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů),

- **zůstatku sdílených příjmů (cla) Evropských společenství (ES) a státního rozpočtu ve výši 0,6 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi celkovými příjmy ve výši 2,3 mld. Kč a jejich převody do rozpočtu ES (1,3 mld. Kč) a do státního rozpočtu (0,4 mld. Kč),

- **zůstatku sdílených daní určených státním fondům (SFDI a SFŽP) ve výši 0,2 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi jejich nárokem (4,1 mld. Kč) a převodem (3,9 mld. Kč),

- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 84,0 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 74,3 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 1,6 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových

prostředků 4,1 mld. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 1,0 mld. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 1,0 mld. Kč, na umořovacím účtu úvěrů EIB 0,9 mld. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 0,7 mld. Kč, na účtu státních finančních rezerv 0,3 mld. Kč, na účtu výnosů a nákladů spojených s likvidací federálních orgánů 0,1 mld. Kč a dalších),

- **zůstatku na účtech rezervních fondů a FKSP** organizačních složek státu ve výši **2,2 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a jejich čerpání převodem do příjmů kapitol, resp. saldo tvorby a čerpání FKSP,

- **zůstatku účtu řízení likvidity státní pokladny a účtu financování státního dluhu¹** ve výši **-101,6 mld. Kč**, který představoval dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,

- **zůstatku účtu hospodaření státního rozpočtu²** ve výši **2,8 mld. Kč**, který je novým účtem pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Řízení likvidity státní pokladny v lednu až březnu 2009, tj. vyrovnávání nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v průběhu roku, se proti loňskému 1. čtvrtletí zlepšilo, když průměrný denní stav nevyužitých prostředků na souhrnném účtu státní pokladny dosahoval 7 mil. Kč proti 105 mil. Kč v roce 2008. Průměrný denní objem reinvestovaných prostředků na účtu řízení likvidity SP byl v meziročním srovnání nižší (114,2 mld. Kč proti 129,8 mld. Kč v roce 2008). Souviselo to především s výrazně nižším zapojením rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP) do souhrnného účtu SP (průměrný denní stav v 1. čtvrtletí 2009 představoval 18,3 mld. Kč proti 86,2 mld. Kč v roce 2008), když v opačném směru působilo vyšší zapojení vkladových

¹ Účet „Financování státního dluhu“ (ÚFSD) je nově zřízený aktivně-pasivní účet (v rámci SFAP) sloužící ke krytí (přechodného) schodku státního rozpočtu ke konci roku stanovenými vybranými zdroji souhrnného účtu státní pokladny. „Vypůjčené“ zdroje SP jsou evidovány jako pasivum na ÚFSD, které je v následujícím roce umořeno (prostředky jsou „vráceny“) z emisní činnosti.

² Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).

úctů státních finančních aktiv (průměrný denní stav 84,8 mld. Kč proti 37,4 mld. Kč v předchozím roce). Vyššího zapojení bylo dosaženo rovněž u prostředků státního rozpočtu - průměrné denní saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2009 bylo přebytkové ve výši 3,0 mld. Kč, zatímco v 1. čtvrtletí 2008 bylo schodkové (0,7 mld. Kč). Vyšší byly i průměrné zůstatky účtů určených pro převod daní územním samosprávným celkům, státním fondům a Evropské unii. Meziroční nárůst průměrného denního zůstatku na účtech státních finančních aktiv dosáhl výše 47,4 mld. Kč a byl ovlivněn především nárůstem zůstatku umořovacího účtu (o 56,3 mld. Kč; zde jde o rozdíl koncových stavů k 31.3.2009 a 2008, nikoli průměrných denních stavů):

v mil. Kč

Průměrné denní stavy*)	Saldo běž. hospodaření SR	Zůstatky účtů pro převod daní USC, SF a EU	Vkladové účty SFA	Účet řízení likvidity SP	Účet financování st.dluhu	Rezervní fondy a FKSP OSS	Celková pozice SP	Účet hospodaření SR	Souhrnný účet SP
	1	2	3	4	5	6	7=1 až 6	8	9=7+8
leden - březen 2009	3 013	7 262	84 773	-114 152	-167	18 268	-1 003	1 010	7
2008	-748	7 085	37 363	-129 754		86 159	105		105
rozdíl	3 761	177	47 410	15 602	-167	-67 891	-1 108	1 010	-98

Průměrný denní zůstatek finančních prostředků na souhrnném účtu státní pokladny v lednu až březnu 2009 **představoval 7 mil. Kč** a proti 1. čtvrtletí 2008 se snížil o 98 mil. Kč. Tvořily jej průměrný denní schodek státního rozpočtu (3,0 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech pro převod sdílených daní územních samosprávních celků, státních fondů a Evropské unie (7,3 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech státních finančních aktiv (84,8 mld. Kč), na účtu řízení likvidity SP (-114,2 mld. Kč), na účtu financování státního dluhu (-167 mil. Kč), na účtu hospodaření státního rozpočtu (1,0 mld. Kč) a průměrný denní zůstatek rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu (18,3 mld. Kč).

Z volných prostředků souhrnného účtu bylo prostřednictvím účtu řízení likvidity státní pokladny **umístěno do krátkodobých operací** (reverzní repo operace nebo buy & sell operace) s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami **v průměru denně 114,2 mld. Kč** (ve stejném období roku 2008 to bylo 129,8 mld. Kč). Průměrný denní stav volných (nevyužitých) prostředků na souhrnném účtu SP (7 mil. Kč) byl proti roku 2008 nižší o 98 mil. Kč.